

DIRVA

THE FIELD
Nr. 6
Vasario-Febr. 9, 1956
Cleveland, Ohio

Jie mirdami pasirinko laisvę...

Lietuviai Jonas Jančys grįžta atgal

Bolševikams atiduotųjų minėjimas

Latvių kunigas Eskilstonoje Vilnis — neblogai moka ir lietuviškai — atvykęs apie sausio 20-tą Stockholman, painformavo SLB-nės valdybą, kad sausio 22 mišiomis ir pamokslu šv. Eriko bažnyčioje jis minės bolševikams prieš dešimt metų atiduotus katalikus latvius ir lietuvius. Susirinko kelios dešimtys katalikų ir nekatalikų latvių ir koks 15 mūsų lietuvių. Nekaltai atiduotieji latviai buvo pamoksle pagerbti plačiai ir patriotiškai, o lietuvių neužsiminta nė vienu žodžiu.

Išvežimo dieną, sausio 26-tą vakare, senoj Adolfo Fredriko evangelikų bažnyčioje buvo bendras latvių, lietuvių ir estų bolševikams atiduotųjų minėjimas. Deja, lietuvių buvo atsilankęs tik vienas kitas. Geras katalikus kaip paprastai baido kitų tikybų šventyklos, šį kartą turbūt bus pridėję ir latvių katalikų kunigų nusivylimas. Be to, buvo nemažas šaltis.

Šaltis bus sulaukęs namie ir daugumą švedų, o net ir pačių estų. Estai turbūt teisinosi: bolševikams atiduotųjų didelę daugumą, iš 160 visi 130, sudarė latviai. Videlto ruimingoji bažnyčia buvo daugiau nei puspilnė.

Prie atšiaurios buvo sudėti vainikai, trys nuo latvių organizacijų, vienas "Nuo Švedijos lietuvių broliams latviams" ir vienas nuo estų. Lietuvių vainikas buvo iš gyvų lauro lapų su mūsų tautinių spalvų kaspinais. Ir kiti vainikai buvo žali, kiek daugiau šaltį pakenciančių lapų. Šalia altoriaus stovėjo skautai su gedulu perrištomis Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautinėmis vėliavomis.

Pamaldose ir per pamokslus visos trys liudinčios tautos ir jų bolševikų kruvinai nužiuorai švedų socialdemokratų valdžios atiduoti sūnūs buvo minimi broliškai vienodai.

Pamokslą švediškai pasakė senos Uppsalos klebonas Allen Svantesson, prieš dešimt metų Švedijos Raudonojo Kryžiaus delegatas rūpintis Baltijos valstybių pabėgėliais. Jis tada nepaprastai smarkiai veikė dvasiškios tarpe, sukėlęs ją visą nuo jaunučio kunigo iki arkivyskupo, kad tik išgelbėtų 167 baltiečius, nulemtus atiduoti bolševikams.

Du latvius karius išgelbėjo tik nusižudymas, vieną klaipėdieti lietuvį nepilnų metų, o kitus keturius baltiečius sunkios ligos prirakinusios prie ligoninės lovos. Lietuvis gydytojas Vincas Zenkevičius bandė nusižudyti, bet tai neką padėjo: jį nunešė bolševikų laivan Tralleborge be sąmonės.

Del savo drąsios veiklos Allan Svantesson buvo vėliau valdžios nubaustas, lygiai kaip ir visi tie karininkai, kurie baltiečių atdavimo metu atsiaakė leisti panaudoti karius policininkų pareigoms. Vyriausybė buvo priversta atidavimui praversti naudotis civilės policijos pagalba, kurioj taip pat buvo apstu pasipriešinimo.

Po gedulingų pamaldų ir pamokslų buvo bažnyčios kapinėse ant dviejų nusižudusių latvių karių, leitenantų Lapo ir Vabulio, sudėti vainikai. Prieš dedamas vainiką lietuvių atstovas

TADAS BRASTA

Sėlinius pasakė šiuo žodžius:

"Šie du kariai pasirinko laisvę mirties keliu. Jie pasipriešino, kad juos perduotų raudonajam rojui. Rojui, kuriame tvanku nuo melo, apgaulės, smurtų ir kraujo. Jie parodė mums sektingą pavyzdį: niekad neiti kompromisais su bolševikais barbarais, niekad nenusileisti raudonesiems velniams. Gulėdami čia laisvojo pasaulio šventoje žemėje jie simbolina nepakenčiamą kančią tūkstančių milijonų žmonių. Užrakinti Sibiro vergų stovyklose, radę kiekvieną retą progą kelia tie žmonės savo nuo darbo išskankintus rankas į dangų, šaukdami jo ir laisvojo pasaulio pagalbą. Laisvasis pasaulis atsakė už jų pagalbą, kai pajus, kad tai reikalauja jo garbės ir jo paties laisvės reikalas."

Plačiau pacitavęs Lietuvos diplomatinio šefo ministerio St. Lazoraičio tai gedulo iškilmei atsiųsta kilnų ir gražų žodį, reiškiantį pagarbą švedų tautai dėl jos baltiečių atiduodant didelio solidarumo su jais ir nepaprastų pastangų jiems išgelbėti, kalbėtojas pareiškė tikėjimą, kad ištikimai nelaimė glaudžiau suaroms lietuvių, latvių ir estus bendrojo ir sunkiojo kovoje dėl laisvės. Atidavimas sudaręs nelaimę ir pačiai švedų tautai, kuri parodyta ir rodoma užuojauta mus įtikina, kad mūsų reikalas yra ir jos reikalas.

Vakar, sekmadienį, Eksjo miesto, pietinėje Švedijoje, gyventojai suruošė išduotųjų prieš dešimt metų baltiečių minėjimą. Minėjime gausiai dalyvavo dvasiškija, gimnazijos mokiniai, mokytojai ir vietinės įgulos kariai. Kaip tik prie Eksjo specialioje stovykloje tie 167 baltiečiai ir buvo laikomi. Miesto gyventojai visai tada prieš jiems grėsiama išdavimą protestavo ir net bandė nekaltuosius išvaduoti. Dabar visi tie skaudūs įvykiai buvo pergyventa iš naujo; ne tik moterys, jaunimas ir vyrai vertė per suruoštą minėjimą.

Platesniam atgarsiui švedų spaudoje sutrukdė kaip tik sausio 26-tą Porkalos iš Sovietų pusės grąžinimas Suomijai ir Cortinoje vykstantį žiemos olimpiadą. Spauda perpildyta rastos padėties Porkaloje aprašymu ir įvykiais Cortinoje. Plačiausiai ir sausia 26-tą Stockholme minėjimą atsiliepė Svenska Dagbladet, prieš dešimt metų gelbėjimo

akcijos vienas labiausiai angažuotų didžiųjų dienraščių. Jis idėjo lietuvių kalbėtojo dedantį vainiką nuotrauką ir atpasakoją žodį.

Vienas iš devynių lietuvių grįžo Vakarų Vokietijon

Tik ką gauta žinia, kad drauge su vienu vokiečių karių transportu iš Sovietų Sąjungos, Vakarų Vokietijon grįžo vyresnis leitenantas Jonas Jančys. Jam pavyko įsiterpti tarp vokiečių, jų sąrašas.

Atiduotas bolševikams, Jančys buvo kilnojamas iš kalėjimo kalėjiman, kol 1950 metais buvo nubaustas 25-riems metams sunkiesiems darbams.

Ministerio St. Lazoraičio žodis sujaudino švedijos latvius. Jis dedamas jų laikraštini Latvijos Vards ištisai ir gražiai latvių komentuojamas.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

M. Gedvilas, nebepateko į naują LKP biurą, kuris buvo sudarytas sausio 27, pirmajame naujojo CK plenumo posėdyje, vos tik pasibaigus IX LKP suvažiavimui. M. Gedvilas ligi šiol buvo vienas iš keturių partijos vadovybės narių išsilaikiusių partijos biure berods be pertraukos ištisą 15 metų (kiti trys pastovieji — A. Sniečkus, V. Niunka ir J. Paleckis). Tačiau, nors ir naują biurą ir nebeįrinktas, M. Gedvilas dar sėdėjo partijos suvažiavimo prezidentume ir dalyvavo diskusijose. Dar nėra žinių, ar Gedvilas pateko į naująjį Centro Komitetą.

Rusų kontrolė vėl tapo ryškiai sustiprinta Lietuvos komunistų partijoje ką tik įvykusiame IX suvažiavime. M. Šumauskui iškilus į premjerus ir pasitraukus iš II sekretoriaus vietos, jo vietą II sekretoriaus pareigose užėmė tūlas Šarkovas, ligi šiol Lietuvoje veikiančių komunistų tarpe dar negirdėtas rusas. Iš penkių partijos sekretorių dabar yra du importuoti rusai (Šarkovas ir Afoninas), vienas Lietuvos rusas (V. Niunka) ir tik du lietuviai: I sekretorius A. Sniečkus ir sekretorius Juozas Maniūšis. Beveik suvažiavimo išvakarėse, pirmuoju premjero pavado-

toju buvo paskirtas irgi ligi šiol nei partijos nei administracijos aktyve negirdėtas Levickis (!). Prie Gedvilą pirmuoju pavaduotoju buvo E. Ozarskis (Rusijoje išaugęs, bet gimęs Lietuvoje). Netrukus turi pasikeisti, ar bus du pirmieji premjero pavaduotojai, ar Ozarskis liks pastūmėtas žemyn.

Šarkovas ir Levickis dabar yra vieninteliai du nauji partijos biuro nariai (iš vienuolikos). Jiems vietas užleido M. Gedvilas ir V. Augustinaitis, žemės ūkio ministras. Dabar biure yra trys aiškūs rusai atėjūnai, du Lietuvoje gimę sovietiniai auklėtiniai, vienas Lietuvos rusas, vienas lenkas ir tik keturi vietiniai Lietuvos komunistai (Sniečkus, Šumauskas, Paleckis, Maniūšis).

Partijos centro įstaigos skyrių vedėjų skaičius šiame suvažiavime padidintas ir atsirado trys nauji negirdėti rusai vedėjai, kurie apėmė kaip tik visus ūkinio pobūdžio skyrius, būtent, Kolesnikovas — žemės ūkio, Jekaterincovas — pramonės, Korotkovas — prekybos, finansų ir planavimo.

LKP IX suvažiavimo metu pasitvirtino, kad iš partijos veikėjų scenos Lietuvoje yra išnykęs jaunas vyras, bet jau senas komunistas (nuo 1933 metų) Feliksas Bieliauskas, nepriklausomybės laikais kurį laiką dirbęs Kaune Prapuolenio. Vainausko baldų dirbtuvėse ir "Marginiuose", vėliau sėdėjęs Kauno kalėjime už pagrindinį komunistinį veikimą.

F. Bieliausko karjera labai panaši į Šumausko, nors jis už Šumauską apie 10 metų jaunesnis. F. Bieliauskas ilgą laiką buvo vienas iš pastoviuoju partijos biuro narių ir dar buvo išrinktas į biurą priešpaskutiniam (VIII) partijos suvažiavime, 1954 m. vasario mėnesį. Tų pačių metų pavasarį, kaip tik prasidėjus jaunimo siuntimui į "Chruščiovo dvarus", F. Bieliauskas susitokė su veikla komjaunimo centro sekretore Ratkūte. Po kiek laiko dingio iš scenos ir F. Bieliauskas ir Ratkūtė-Bieliauskienė, kurios jau nebėra komjaunimo sekretoriata.

1955 m. rugsėjo 14 d. F. Bieliausko vietą partijos biure užėmė J. Maniūšis. Bieliausko išvykimo data tebėra neaiški. Išvykimo ar išnykimo priežastys gali būti įvairios: arba išvyko

Advokatas ir poetas Nadas Rastenis su žmona Jule Baltrukonyte-Rasteniene, namie, jo gimtadienio proga sausio 17 d. Adv. N. Rasteniui suėjo 65 m. amžiaus. Adv. Rastenis gimė Stagalėnuose, Linkmenų valsčiuje, Švenčionių apskrityje, 1891 sausio 4, seno kalendoriaus. Amerikoje gyvena nuo 1911 m. liepos 14, o Baltimore'je nuo 1924 spalio 6. Nadas ir Jule noriai deda pečius prie lietuvių rato. Jūle, clevelandietė, iš mažens veikusi ir dainavusi tarp lietuvių, iškėkėjo už Nado 1927 birželio 18 d. Nadas Clevelande advokato 1935-36 metais, ir laikinai, 1935 m. redagavo "Dirvą". Mielam suaktyvininkui siunčiame geriausius sveikinimus ir linkėjimus.

mokytis, arba išvyko į "plėsinį žemes" (bet jei taip būtų buvę, tai tas faktas būtų buvęs išgarsintas), arba šiaip pateko į nemalonę.

Panašiai nuo 1953 metų gruodžio mėnesio be pėdsakų išnyko buvęs irgi pastovus LKP CK biuro narys ir pirmasis komjaunimo sekretorius) Antanas Ragutis.

Teofilis Tilytis sausio 26 d. per Vilniaus radiją tarp ko kita pasakė: "Priešas, kad ir viduje, nėra galutinai nugalėtas. Jis tebėdė čia pat, tik užmaskavęs, pakeitęs savo ginklą, kovos taktiką. Jei vakar jis rodė žveriskus dantis, tai šiandien jis prieš mus šypsosi ir sako, kad šiandieną pas mus viskas tvarkoj...". Savo kalboje T. Tilytis priekaištavo nebudiems biurokratams, kurie nesugeba išsifruoti čia pat esančių priešų. (LNA)

Lietuvių koncertas per Kanados radiją

Nepriklausomybės šventės proga solistai Aldona Stempuzienė iš Clevelando ir Vaclovas Ve-

rikaitis iš Toronto vasario 17 dieną 9 val. 30 min. vak. per Kanados radijo stotis (CBC — Transcanada network) atliks lietuvių kompozitorių kūrinių koncertą.

Solistai atliks lietuvių dainas palydimi "BC radijo simfoninio orkestro".

Koncertas bus girdimas visoje Kanadoje ir JAV šiaurinėje dalyje.

SĄSKRYDIS WASHINGTONE

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, dirbdama Lietuvos laisvinimo darbą ir ieškodama laisvės bylai naujų, įtakingų draugų, ir šiais metais JAV sostinėje Washingtone rengia sąskrydį.

Sąskrydis įvyks birželio mėn. 16-17 dienomis. Jame bus reprezentuojama lietuvių tautinė kultūra. Dail. V. K. Jonynui pavesyta surengti mūsų tautodailės parodą. Čiurlionio ansamblis, talkinamas simfoninio orkestro, atliks lietuvių liaudies ir individualinės kūrybos koncertą.

Sąskrydžio programoje numatyta specialus lietuvių jaunimo vakaras ir kt. pramogos.

Sąskrydžio dalyviams kitataučiams informuoti bus išleistas specialus leidinys. Visi sąskrydžio parengiamieji darbai jau dirbami.

KOMUNISTINIS KARINIS BLOKAS

Kada Zarubin įteikė prez. Eisenhoweriui Bulgano laišką siūlant 20 metų su Sov. Sąjunga sudaryti nepuolimo sutartį, beveik tuo pačiu laiku sovietinio karinio bloko valstybių bosai buvo susirinkę Pragoje (Čekoslovakijoje) "aptarti formalią" rytų Vokietijos kariuomenės priėmimą į sovietinį bloką.

Delegacija iš Maskvos atvyko Pragon stipriame sąstate: Molotovas, maršalai Zukovas ir Koniovas ir gen. Antonovas.

Varšuvos delegacijos priešakyje buvo Cyrankiewicz, kuriam šiame reikale Maskva pavedė advokato rolę, kuris sovietinio bloko delegacijoms turėjo išdėstyti rytų Vokietijos armijos visas "cnatas".

Jo žodžiais: "Vokietijos istorijoje tai yra pirmoji revoliucinė armija, kuri tamprius ryšius laikys su taiką milinėiais ir demokratinėmis pajėgomis Vokietijos viduje".

Po visų "cnatų" išdėstymo Cyrankiewicz užbaigė atakomis prieš J. A. Valstybes. Jis paminėjo prez. Eisenhowerio ir sekretoriaus Dulles pasakytas kalbas Kalėdų švenčių proga. Jo nuomone "tai yra bandymas kisti į valstybių vidaus reikalus, kurios tvarkosi socializmo pagrindais". Cyrankiewicz išvedžiojo: "militarinė Vokietija privalo atlikti didelę, taip vadinamą, išlaisvinimo rolę. Rodydamas savo didelę išmintį Cyrankiewicz pareiškė, kad jo vyriausybė yra visuo-

met pasirodusi glaudžiai bendradarbiauti su tomis valstybėmis, kurių tikslas yra mažinti karo grėsmę Europai. Gale savo išvedžiojimų pareiškė įsitikinimą, kad reikia ieškoti naujų kelių, prie to tikslo vedančių.

Tikrenybėje tie naujieji keliai yra: dar didesnė priklausomybė Maskvai, dar gausnės komunistinio bloko kariniai ryšiai ir rytinės Vokietijos "revoliucinės" armijos į tą bloką įjungimas.

Visi delegacijų oratoriai tarp savęs lenktyniavo taikos deklaracijose, tuo pačiu nepamiršdami paminėti didžiausios ir visame pasaulyje galingiausios 51 milijonų komunistinio bloko armijos.

Rytinės Vokietijos viceministeris Ulbricht tvirtino, kad yra "priverstas" (nekalta auka!) atkurti kariuomenę, kad apsigynus nuo vakarų Vokietijos militarizmo.

Molotovas kalbėjo apie sovietiniam blokui grėsiančias Vakarų kariuomenės pajėgas, naikinančias "Ženevos dvasią" ir kurios apginkluotą vakarų Vokietiją nori pasiųsti pirmo atakon. Maskva gi norinti tikrai taikos ir kaip įrodymas... Bulgano laiškas prez. Eisenhoweriui.

Molotovas aiškino, kad jis nesupranta kaip tauta gali atvesti tokį prietelystės pasiūlymą.

Pagal Maskvos išanksto padarytą nutarimą, rytinė Vokietija į komunistinį karinį bloką, visų delegacijų buvo priimta vienbalsiai!...

Juozas Šarūnas

Po pasitarimų Washington prezidentas Eisenhoweris ir Did. Britanijos ministras pirmininkas pasirašo bendrą deklaraciją.

VISAM PASAULY

• Maskva pagaliau savo liaudžiai pranešė, kad prezidentas Eisenhoweris atmetė Bulgano pasiūlymą sudaryti 20 metų draugystės sutartį. Taip pat pranešta, kad įteikta ir naujoji nota, kuri plačiau aiškinanti "gerus" Maskvos norus. Diplomatiniam pasauliui labai stebimas tokiu Maskvos įkyrumu. Neabejojama, kad ir šį kartą bus panašiai Maskvai atsakyta.

• Amerikos ambasadoriui Maskvoje Bohlen užsienų reikalų ministerio pavaduotojas Gromiko įteikė protesto notą, kam iš JAV karinių bazių Vokietijoje į sovietų teritoriją leidžiami balionai su įvairia antikomunistine medžiaga. Esą juose yra ir karinės žvalgybos priemonių. Kaip žinia tų balionų leidimu rūpinasi ne kariuomenė, bet privati Free Europe Committee organizacija.

• Ateinanti Jungtinių Tautų sesija numatytą sušaukti 1956 m. rugsėjo mėn. 20 d. New Yorke.

• General Motors Co. praėjusių metų apyvartą suvedė su 1 bilijonu dolerių pelnu. Tokio didelio pelno bendrovė dar niekad neturėjusi.

• Europoje didelė šalčio banga palietė daugelį valstybių ir pridarė daug nuostolių. Kai kur temperatūra buvo nukritusi iki 60 c. žemiau nulio. Šalčiai pareikalavė ir virš 150 žmonių aukų.

• Prezidento Eisenhowerio nuodugnus sveikatos patikrinimas būsiąs apie vasario 14 d. Po tos datos laukiama paties prezidento pasisakymo ar jis kandidatuosiąs naujam terminui.

• Prancūzijos ministeris pirm. G. Mollet Alžyre buvo su tiktais labai nedraugiškoms demonstracijomis. Tuoj atsistatindino Prancūzijos ministeris rezidentas gen. Catroux.

Pragoje vykusiuose raudonojo NATO pasitarimuose jau dalyvavo ir Rytų Vokietijos armijos viršininkas Willie Stoph (dešinėje). Greta jo pagarsėjęs komunistas Walter Ulbricht.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIUS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D. J. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Iešiotuota kaip antrasis klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d. Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00 Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Sia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Dirvos bendradarbiai Vokietijoje ir Švedijoje pranešė, kad mūsų tautiečiai vyr. leitenantui Jonui Jančiui pasisekė pasiekti Vokietiją. Jis yra vienas iš tų lietuvių vyrų, kurie prieš dešimt metų Švedijos socialdemokratų buvo išduoti sovietams.

Jonas Jančys, išėjęs bausių kelių, neabejotinai, turės daug ką įdomaus pasakyti. Dabar jo didelis tikslas pasiekti Naująją Zelandiją, kurioje yra įsikūrusi jo žmona ir du sūnūs, dabar jau turintieji 13 ir 15 metų. Nuo Vakarų Vokietijos iki N. Zelandijos virš 13,000 mylių kelio! Bet tikrai šį kelią bus lengviau nugalėti, negu iš Sibiro kalemų pasiekti Vokietiją.

Tas bausis Švedijos socialdemokratines vyriausybės išdavimas, kuris ir šiandien Švedijai daro nenuplaunamą gėdą, Švedijos gyvenančių baltiečių buvo prasmingai prisimintas. Apie tai pasek pirmame puslapyje mūsų bendradarbio rašinį — Jie laisvę pasirinko mirami...

Redaktorius varto keturias naujas mūsų poeto knygas: Kazio Bradūno Dėvynios Baladės, Henriko Radausko Žiemos Dainų, Jono Meko Semenškiečių Idilės, Lūnės Sutemos Tebūnie Tarytum Pasakoj. Taip pat ir Literatūros Lankų išleista Česlovo Milošiaus Poezija.

Visos knygos vertos nemažos dėmesio, jos ant mūsų stalo atsirado didėliu pastangom: atiduodant savąjį dvasios turą iš poilsio pavogtu laiku.

Vartai tas knygas ir galvoji, kad mes dar esam gyvi, išdidūs taip skoningai leidami poezijos knygas, bet mūsų skaitytojas arti mirties. Jų dauguma labai ilgai gulės leidejų lentynose, gi mes per tą laiką pirkime reikalingus ir nereikalingus daiktus, neatsiminsime, kad gerą poeziją rašyti dirbant fabrikinį darbą, nėra jau toks paprastas reiškinys, kurį reikėtų užmiršti.

Zinau, kad yra žmonių, kuriems poezija nerūpi. Bet žinokit, kai nebūsite poeto, tada turėsim labai daug dvasios užgų!

Lietuvių Rašytojų Draugijos nariai gavo iš centro valdybos pranešimus nubausti 1955 metais išleista grožinės literatūros geriausią knygą. Tokių knygų į balsavimo kortelės įrašyta 19, nors knygų 1955 metais išėjo daugiau. Neįrašytos tokios, kurių išleista dar tik pirmoji dalis. Taip pat neįtrauktos ir tokios, kurios jau vieną kartą buvo kitų premijuotos arba kurios numatytos jaunimo premijai tinkamos.

Vargu ar toks knygų surūšavimas bus visiems malonus, bet toks padarytas, atseit, valdžia žino ką daro...

Balsavimo kortelės skaitys J. Augustaitytė-Vaičiūnienė, Gražina Tulauskaitė ir Aibinas Valentinas.

Šių metų Dirvos Nr. 3, rašydami apie Vasario 16 šventę ir

minėdami Lietuvos valstybės įkūrimo datą, padarėme klaidą. Turi būti ne 503, bet 703 metai. Lietuvos valstybę Mindaugas įkūrė 1253 metais. Labai atsiprašome už tą įvykusią korektūros klaidą.

TORONTO

TAUTINĖS S-GOS TORONTO SKYRIAUS METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

įvyks vasario 26 d. 1 val. Lietuvių Namuose.

Svarbių reikalų aptarimas įpareigoja visus narius į šį susirinkimą atsilankyti.

PREZIDENTO A. SMETONOS 12-JŲ MIRTIES METINIO MINEJIMAS

sausio 29 d. pradėtas pamaldomis bažnyčiose. Vėliau, šv. Jono Kr. parapijos salėje vyko iškilmingoji minėjimo programos dalis. L.T.S. skyr. pirm. Pr. Kvedaras trumpoje atidarymo kalboje pasveikino susirinkusius ir pakvietė tarti žodį gen. konsulą V. Gylį, kuris nukėlė klausytojus į velionies gyvenimą epochą ir išryškino jo veiklą Lietuvos valstybės atkūrimo ir nepriklausomo gyvenimo laikotarpiuose.

Turiningą ir nuosekliai paskaitą apie prezidentą A. Smetoną skaitė P. Budreika. Prelegentas davęs trumpą gyvenimo apybraižą ir nupasakojęs jo būdo savitumus, kiek ilgiau sustojo nagrinėti jo vertybių, kurias velionis sukūrė ir paliko mūsų tautai. Jis pabrėžė, kad šiandien, kada tie laikai pasineria vis į gilesnę praeitį, jo veikla dar labiau išryškėja ir būvę jam daromi priekaištai visiškai nublunka. Su prezidentu A. Smetonu netikėtai mirtimi lietuvių tauta nustojo ryškiaus savo visuomenininko — vinytojo, gilios politiko ir didžiojo valstybės vyro.

Po trumpos pertraukos sekė meninė dalis. Solistas A. Šepečevičienė ir V. Zemelytė padainavo po keletą tai proga gerai parinkty dalykėlių ir porą duetų. Gražus soprano su contro altu derinimas privertė klausytojus nepaliaujamai plotti, kad dar kartą pasirodytų ir pakartotų taip

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRospect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7848
Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Tėčiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Seitad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 68th PLACE

Tel. oficio EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203
Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad. ketvirtad., penktad., Tik susitarus trečiadieniais.
11-2 p. p. seštadieniais.

KAS ir KUR

• Prol. Juozo Ereto straipsniai apie Pabaltijo kraštus ir jų kultūrą išspausdinti Sveicarijoje neseniai išleistame veikle. Vokiškai kalbantiems žmonėms valdingai sugriauamas mitas, esą už Karaliaučiaus baigiasi Europa. Iškeliamas Vilnius kaip paskutinis Vakarų postas; nurodomas lietuvių kalbos senoviskumas, lietuvių dainų grožis, lietuvių religingumas, suminėta vienas kitas mūsų kultūros kūrėjų. Straipsniui apie Lietuvą skirta daugiausia vietos, negu Suomijai, Latvijai ar Estijai.

• Mus pasiekė liūdna žinia, kad Sibiro tremtyje 1944 metais yra miręs Petras Markevičius, buvęs Montvilskių pradžios mokyklos vedėjas (Krakui v., Kėdainių a.) ir Tautininkų S-gos apylinkės pirmininkas. Į Sibirį jis buvo ištremtas 1941 m. pirmosios komunistų okupacijos didžiųjų vėžimų metu. Jo sūnui Alg. Markevičiui, Dirvos bendradarbiui reikiame giliausią užuojautą.

• Lietuvos Konsulatas Sao Paulo mieste, Brazilijoje, persikėlė į naują vietą. Dabartinis adresas toks: Snt. A. Polšaitis, Consul da Lituania, Caixa postal 7249, Rua Dom Jose de Barres, 168-5º andar. Sao Paulo, Brasil.

• Dirvos bičiulis J. Ginkus, iš Brooklyno, atsiuntė prenumeratos mokėstį už 4 metus ir drauge savo patarimus ką dar reikėtų Dirvoje pagerinti.

J. Ginkus dabar yra vienintelis Dirvos skaitytojas, užsimokėjęs už Dirvą iki 1959 metų pabaigos.

• Pittsburghe Vasario 16-oji minėtas vasario mėn. 12 d., 2:30 v. Lietuvių Piliečių Draugijos Klubo salėje (1723 Jane St.). Iškilmingos pamaldos įvyks šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje 10 val. ryto. Visi Pittsburgho lietuviai kviečiami dalyvauti mūsų didžiojo tautinio šventės.

• Mūsų bendradarbis iš Hamiltono, Kanados, praneša, kad Lietuvoje, Tverėje, 1948 metais mirė vilnietis knygnešys A. Tėlyčėnas.

graziai dainuotąjį duetą. Solistas akomponavo muz. St. Gailėvičius. Taip gi pažymėtina, kad pamaldų metu šv. Jono Kr. bažnyčioje besimeldžiančius gražiai nuteikė St. Kairo smuiku solo atlikta programa.

Uždarant minėjimą, sk. pirm. Pr. Kvedaras, išreiškė nuoširdią padėką visiems, kurie bet kokiū būdu prisidėjo prie šio minėjimo pasisekimo. Minėtinus puikus gestas kleb. Azubalo, kuris ta proga nemokamai pravedė bažnytnines pamaldas ir leido velti pasinaudoti parapijos sale. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

P. B. Marijauskienė. Sveikino ir kit.

• Australijoje gyveną Juozas Žilys (22 S. Lawrence Ave., Croydon, S. Australia) prašo atsiliepti Juozą ir Oną Jarašūnus iš Šventosios girininkijos ir Juozą Pauliką iš Darbenų.

PHILADELPHIA

PAGERBTAS VISUOMENININKAS ZIGMAS JANKAUSKAS

1956 m. sausio mėn. 29 d. Lietuvių Banko patalpose įvyko Tautinės S-gos vietos skyriaus visuotinis metinis susirinkimas, kurio metu perrinkta valdyba ir svarstyti kiti einamieji reikalai.

Šių metų valdybą sudarė: P. Misliauskienė, p. Vaišys, p. Bakuckas, p. Bagdonavičius ir p. Mitalas. Džiugu pažymėti, kad skyriaus narių skaičius padaugėjo. Įstojo naujų narių, tiek vyrų, tiek moterų. Šiuo metu skyriuje yra virš 50 narių.

Susirinkimo metu labai įdomų pranešimą apie tarptautinę padėtį ir lietuvių pasipriešinimą okupantui pavergtose Lietuvoje padarė, atvykęs svečias iš New Yorko vicekonsulas A. Simutis.

Po susirinkimo buvo alutis Zigmą Jankausko 70 metų sukakčiai paminėti, kurį labai gražiai parengė į skyrį įstojusios ponios.

Sausio 1 d. sukaktuviniui Z. Jankauskui suėjo 70 metų. Jo išvartą vaga lietuviškojo visuomeninėje veikloje labai plati ir gili.

Atvykęs iš Lietuvos prieš 52 metus ir radęs Amerikoje laisvą lietuvišką spaudą, tuojau įsijungė į lietuvišką veiklą. Rašė straipsnius ir korespondencijas į visus laikraščius daugiausiai į "Vienybę" o vėliau į "Dirvą" ir kitus. Priklausė eilei tautinės krypties organizacijų.

Nepasibaigė nuo visuomeninės veiklos ir po II pasaulinio karo atvykus visai eilei lietuvių tremtinių. 1944 m. suorganizavo Philadelphiaje Tautinės S-gos skyrių ir buvo pirmos jos pirmininkas. 3 metus iš eilės buvo JAV Bendruomenės Philadelphiajos apylinkės valdybos narys. Nesvetimos jam ir kitos organizacijos, kurios tik yra lietuviškos.

Sunku būtų trumpoje korespondencijoje išvardinti visus Z. Jankausko darbus. Manau, vėliau bus progos parašyti jo biografiją.

Sukaktuviniuką sveikino vicekonsulas A. Simutis linkėdamas ilgiausių metų ir apgalvėstą, kad negali sukaktuviniuko apdovanoti ordinu, kurį jis yra pinai užsitarnavęs, jei tik būtų laisva Lietuva. Sveikino p. A. Bachas Balso vardu, p. Tvaronavičius, kaip buvusį bendradarbį dirbusį bendrą lietuvių veiklos darbą. Moterų vardu sveikino p. P. B. Marijauskienė. Sveikino ir kit.

GARANTUOTI SIUNTINIAI!

Lietuvoje ir į Pabaltijo kraštus, Ukrainon, Lenkijon, Rusijon greičiausiai ir pigiausiai siunčia siuntinius ši firma

J. Kamienski JANIQUE TRADING CO.

1029 Fairfield Ave. (netoli W. 11 St.)
Cleveland 13, Ohio Telef.: CHerry 1-5547

Centrinė firma yra Toronto, Ont.
835 Queen Street West, Toronto, Ont.
ir skyriai didesniuose miestuose, Kanadoje ir Amerikoje.
Išsiuntimo skyrius yra ir Clevelande.

Klijentų patogumui skyriai atidaryti:
1162 Broadway Ave., Buffalo 12, N. Y.
Telef.: FI 1272

2314 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
Telef.: BRunswick 8-6780

Visus mokesčius ir visas išlaidas apmokama ties vietoje, tat gavėjai krašte jau nieko nemoka.

Už naujas medžiagas imama tikrai 50% vertės.
Visas siunčiamas prekes galima pasirinkti įstaigoje, kur atidara įskaitinę dieną nuo 12 val. p. p. iki 8 val. vakaro.

p. Bura, p. Vėgelis, visi linkėdami ilgiausių metų.

Tautinės S-gos skyriaus pirm. J. Bakuckas sveikindamas sukaktuviniukui įteikė kuklų dovaną — Augustino "Lietuvos Vaisių Albumą" papuoštą tautine juosta ir gražiu įrašu, kad sukaktuviniukui primintų, kokią didelę pažangą Lietuvą buvo padarius per trumpą Nepriklausomybės laikotarpį.

Z. Jankauskas, dėkodamas visiems jį sveikintiems pasidžiaugė, kad jis buvo prisimintas ir kardu priminė, kad jis neieškojo garbės dirbdamas lietuvišką darbą, o žiūrėjo, kad viskas būtų daroma Lietuvos labui. Šiuo metu sukaktuviniukas nors švencia "kapą su dešimčia" su kaktį, tačiau lietuviška dvasia, yra jaunas.

Pobūvio metu parinkta aukų Nepriklausomybės Fondui ir Balfui.

VASARIO 16-SIOS MINĖJIMAS

Vasario 19 d. 3 val. p. p. Lietuvių Muzikalinėje salėje, įvyks Vasario 16-sios minėjimas. Į minėjimą kviečiami visi lietuviai skaitlingai atsilankyti. Pagrindiniu kalbėtoju kviečiamas K. Bielins.

KULTORININKŲ IR LIETUVOS ISTORIJO MYLĖTOJŲ DEMESIUI

KARYJE kovo ir balandžio mėn. numeriuose spausdinama įdomi ir vertinga plk. O. Urbono studija apie senąsias lietuviškas vėliavas Švedijoje.

Autorių naudojosi Stockholm archyvine medžiaga. Studija bus iliustruota apie 40 nuotraukų ir paveikslų tu vėliavų, kurios yra išlikę dar iš 17 ir 18 amžių ir šiuo metu laikomos muzėjuose.

Nepruneratoriai, norinti tuos du KARIO numerius tikrai gauti, turėtų skubiai pasiųsti savo adresą ir \$1.00 šio adresu:

KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

KARIO spausdinama tik ribotas kiekis, todėl iš anksto ne užsisakiusiems, šių numerių gali pritrūkti.

DIEVO BAŽNYČIA BUVO ATVERTA DANGUJE

11:19e Apreiš.

Ką reiškia bažnyčia? Šventame rašte reiškia pavadinimą klases, tur, kurie atskirti nuo visų vardiškų tikybų ir politiškių organizacijų. Dievo bažnyčia susideda iš Kristaus kaip kūno narių. Yra 144,000 bažnyčių. Skaityk Kolosensams 1:18. Jis yra kūno galva, būtent susirinkimo. Reiškia Jėzus yra pirmas bažnyčios danguje, ne ant žemės. Skaityk Apr. Šv. Jono 7:4e. Kurie priguli prie šios ypatingos klases, vadinamų šventais pasekėjais Kristaus. Apaštalai ir kiti Dievą mylinti žmonės yra ta pati krikščionių klasė, biblijoje vadinama išrinkta gimine, karališka draugija, šventa tauta, reiškia Dievo bažnyčia tą patį gyvastį gaus kaip ir Kristus.

Biblijoje 1 Petro 2:9 e. taip liudija: Kad apsaikytumėte tą kursai jus pavadinęs iš tamsybės. Tamsybė reiškia netikri pamokslai, tamsūs. Dievo bažnyčia gyvastis žmonių ant žemės, bažnyčios mirtis. Biblijoje 2 korint. 5:17e Povilas liudija: Kas Kristuje yra tai naujas autverimas. Yra. Reiškia Kristaus bažnyčia. Čionai Dievas neturi bendro su šiomis bažnyčiomis ant žemės. Darbai Apaštalu 7:49-50e. Galingasis Dievas negyvena bažnyčiose raiptom padarytose — Dievas taip liudija per pranašą šv. Joną Apr. 18:4e: Balsas iš dangaus buvo girdėtas, tarė: Išleikite mano žmones iš jos, kad nepastotumėte dalyvius jos nuodėmių. Kristaus bažnyčia taip pasauli ir duos įstatymus. Dievas siųs savo kerkis ant tikybų ir bažnyčių. (Klausimams bus atsakyta).

Skelbia: **WILLIAM SHIMKUS**
1119 E. 76th Street
Cleveland 3, Ohio

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines kortelės, įvairias blankas, vakarams kiletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1273 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos skaitymas	Milžino paunksmė
V. Minkšas	Balys Bruoga
Anoj pusę ežero	Mėnuo vad. medaus
P. Andriūsis	N. Masalaitė
Aukso kirvis	Naktys Karališkuose
Juozas Švaistas	L. Dovydnas
Apie laiką ir žmones	Ora pro nobis
J. Aistis	J. Gliada
Audra žemalčiuose	Orfėjaus medis
VI. Andriukaitis	A. Nyka-Niūšas
Atlaidų pavėsy	Pažemintieji ir nuskriaustieji
P. Abelkis	F. M. Dostojevskis
Aukso ruduo	Po Tėvynės dangum
M. Vaitkus	Žodžiai vyta Nemunėlio.
Būdas Senovės Lietuvių...	Paveikslai V. Augustino
Sim. Daukantas	Pragaro povalstis
Būkite sveiki	V. Alantas
Dr. S. Biežis	Pirmas rūpestis
Baltasis Vilkas	Jurgis Jankus
K. Binkis	Pietų vėjelis
Salutis	Vyta Nemunėlis
J. J. Bačiūno leidinys	Paklydę paukščiai I
Buriavimas ir jūrininkystė	Jurgis Jankus
B. Stundis	Paklydę paukščiai II
Cezaris	Jurgis Jankus
Mirko Jelusi	Pietų kryžiaus padangėje
Didžioji kryžkelė	Sudarė Gaudys
B. Brazdionis	Paskutinis Prūnų auklėlis
Duktė	M. Springborn
Alė Rūta	Petras Širvokas
Daiktai ir nuorūkos	Juozas Švaistas
Leonardas Žitkevičius	Po raganos kirviu
Don Kamilius mažasis pasaulis	Jurgis Jankus
Guarachi	Pabučiavimas
Didžiulios atgailos	J. Grūtas
R. Spalis	Rytų pasakas
Doleris iš Pittsburgho	V. Krėva
Stepas Zobarskas	Raudoni balukai
Eldorado	Jurgis Savickis
J. Švaistas	Sudie, pone Čipe
Gyvačių lizdas	James Hilton
Francois Mauriac	Strėlė danguje
Gimdytoja	Henriks Radauskas
Francois Mauriac	Saulės Takas
Gabija, literatūros metraštis	Nelė Masalaitė
6.50	Šilakai ir vilkai
Gintariniai vartai	Runcė Dandieris
N. Masalaitė	Senųjų lietuviškų knygų istorija
Gyvučių ūkis	V. Biriška, kiet. virš.
George Orwell	papr. virš.
Giesmė apie Gediminą	L. Žitkevičius
B. Bruoga ir V. Petavičius	Šventieji akmenys
Jaunai inteligenti	Faustas Kiris
V. Andriukaitis	Šventoji Lietuva
Kryžkelės	Jurgis Savickis
A. Vienuolis	Terenė Neumanaitė
Kaimynai	J. Burkus
J. Paukštelis	Tipelis
Kaip jie mus sušaudė	Pulkis Andriūsis (įrišta)
J. Petraitis	Trampa diena
Kuprelis	Alė Rūta
Ignas Šeinius	Tomas Nipernadis
Keliai ir kryžkelės	August Gailit
Putnas	Tarp pelių ir vyrų
Kon-Tihl	John Steinback
Thor Heyerdahl	Užgesęs sniegas
Kaimiečiai	Aloyzas Baronas
V. B. Rymont 1-II-III-IV	Ugnies parduojas
I ir II dalis	Balys Bruoga
III ir IV dalis	Uždraustas stebukas
Kuarkos raštai	Stasius Būdas
6.00	Vanagnitis
Loveta	monografija
Stasius Būdas	2.00
Kreždučiai	Valerijono lašai
A. Binkus	Dr. S. Alinās
Kilnūs vardiškai	Vilnius Lietuvos gyvenime
Stasys Džugos	Dr. A. Šapoka
Lietuvos pinigai	Velykų pasakos
Juozas K. Karys	N. Butkienė
Lietuva	Vyturėliai Laukuose
A. Bendorius	Vikt. Almatia
Leiklai žmonėms	Trynka nelaimė
G. Papini	R. Spalis
Motėra širdis	Valkų knygelė
Gy de Maupeasant	M. Valantius
Lyrinės kraitės	Varpai skambina
Medžio raišiniai	Stasius Būdas
Ign. Konešius	Zemaičių krikščionys
Mituckis	P. Abelkis
2.50	Zemaičių negražus
	Balys Bruoga

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite: DIRVA, 1273 East 71 St., Cleveland 3, Ohio

Vyko Maskvon Amerikos atrašti...

Laiškas iš Vokietijos (II)

Korespondentų pamatyta "realybė"

O, taip, vokiečiai šiandien pulkiausai žino: Maskvos gatvėse šunų nematysi, motociklas — prabanga, susisiekimas pulkiais drausmingas, motinos tik retai turi vaikų vežimėlių, prostitucijos nėra, mergaitės ateina į metrikacijos biurus visai nekalios... Štai, žinome ir daugiau: "Susisiekimo nelaimės atveju visada kaltas šoferis. Jis sunkiai nubaudžiamas. Nes, pagal sovietinę moralę, stipresnysis visados kaltas" (!) Še tau, gerve, ir pyragas! Arba štai: "Piktųjų carų, tų sosto sėdėjusių smakų nuosavybė dabar priklauso Ivanui iš Omsko ir Vieriui iš Kursko. Taisiais jausmas, — štai auksinė taurė, carienės Elžbietos karieta, tai dabar mano, — tai yra didžiulis pasitenkinimo jausmas kolchozininkai ar fabriko darbininkai". Taigi, ką čia šneka kiti pasakas apie "pavergtuosius"...

Kitas, sakysim, rašo: "Šalia biurokratiškų formalių Vilniaus aerodrome, jokių kelionės apsunikinimų nebuvo, jeigu ne skaityti vokiečių saugumo valdininkų, lydėjusių mūsų grupę..." Kitas "žinovas": "Savo bloko, kurį palikau viešbuty, tyčia sulpinau keletą puslapių. Vakarė parėjęs radau, kad lapai nebebuvo sulpię. Dar bandymą pakartojau — tas pats. Bet juk visur yra smalsių kambarinių, kuriuos domisi net tokiais įrašais, kurių nesupranta". Kaip lengva nusikratyti tos "pasakiškos" sauguminkų baimės, kai žinai, kad vistiek grįši. O skaitytojas linkmas ir patenkintas atsidiu: piktoji MVD galia palaužta!

Išvadoje vienas Frankfurto korespondentas siūlo: "Privilegijoms priartėti prie tos sovietinės realybės". Argi priartino toki reportažai realybę? Argi ji tokia? Tokia, kaip aprašo muencheniškas korespondentas Kempkis, net ir nelaukęs, kad sovietinė vyriausybė leistų apžiūrėti kokį darbo stovyklą. Ir, tik pagalkovit, leido! Tamsus paveikslas, tiesa sakant, kurį pieša korespondentas, betgi kalėjimas ne gegužinė, ar ne? Kartu nurodoma ir sovietinį "humanistikumą". Ir, koks stebuklas, net stovyklos viršininkas ragintė ragines korespondentą: kalbėkis su kaliniiais, kalbėkis! Kažkodėl korespondentas tikina skaitytojus, kad tai jokių būdu nebuvo komedija. "Pagaliau kalėjimas kaip pas mus" — nuskambėjo per vo-

kietus. Nenuskambėjo tačiau nežymioje vietoje atspausdintas vokiečių ex-komunistės Buber-Neumann laiškas, kurį pati išmašė, kaip kalinė, visokias stovyklas. O ten taip sakoma: "Taigi, Krykovo lageris (apie jį rašė Kempkis). Jau 1935 sovietai mėgdavo čia atvežti užsieniečius pasižiūrėti "humaniško kalinių". Į tą patį Krykovo lagerį veža ir dabar. Aš gerai žinau net ir tuos blokus kuriuos leidžia apžiūrėti..."

Meilė iš pirmo žvilgsnio

"Kažkas gaivališka su tais rusais", — rašo kitas korespondentas ("Die Welt" laikraštys). Kažin kas pralaužia visokį tinką ir mūrus. Pabaigoje apskabinę bučiavomės. Didysis rašytojas mane būtinai norėjo išsivežti į savo dačą prie Dono. Buvo sunku atsikalbėti. Mes išdovanojome atminčiai savo žiebtuvus ir gavome dovanų kaukaziškų brangakmenių. Ir dabar, berašant, tartum užtrūksta plunksna".

Kodėl užtrūko? Matyt, korespondentas išsigančo savo skaitytųjų? Ir, gink Dieve, ponas korespondentas joks komunistas, iš viso su politika nieko bendro neturįs.

Dar vienas tų pasluntinių iškilmingai išsižadėjo bet kokios "misionierystės"; nenorįs niekam piršti savo koncepcijų apie kultūrą, laisvę ir demokratiją. "Tokių būdu" jis sako, "jau koegzistuoja". Toliau jis sako: "Palaik rusų-lenkų sieną lyg įžiūrėjau kažką panašaus į įtvirtinimus. Bet aš pilnai pasiryžęs sušiti, kad jų ir nėra. Man ne svarbu." Taigi, jįsai koegzistuoja. Be to "Rusai mėgsta daug ir gerai pavalgyti" — tai argumentas ne be svorio karo metus iš kortelių gyvenusiam vokiečiui. Jįsai mėgsta ir gramozdišką sovietinę statybą, kurią dabar jau ir patys rusai pasmerkė. Jis randa didelį susiraminimą tame, kad valdantieji mėgsta patogumus. Tai, esą, daro juos nebepavojingus. O ypač, sako, tektų sveikinti sovietų grįžimą prie caristinių tradicijų! A propos: mauzolejus! Buvęs įėjęs pats ir savo akimis pamatęs: trečiam ten vietos nėra! Tokiu būdu pasaulis gali būti ramus... Išvada persama kultūrom: jeigu su vakarų pagalba pavyks išlaikyti dabartinę "demokratišką" sovietų vadovybę, abu dvynekus, tai viskas bus puiku. Jeigu ne — atsi-

ras diktatorius ir būsią blogai. Todėl, kaip matome, reikia ne tik koegzistuoti su rusais, bet dargi remti jų režimą. Ar nesipersa tokia išvada?

Mus vėl mielai pasidalintų...

Kitas vėl keliauja į praeitį — tuos gėruosius laikus. Ir koki gerai buvo laikai! Vokietija su Rusija pasidalino, išpardavę Lietuvai Lenkijos valstybę. Ir kol suvirškino, virš šimto metų taikoje gyveno! Tai kas, kad tokia Lietuva buvo paversta rusų žaliavų rezervatu: iš to laimėjo

ir turėjo Rytprūsių pramonę 150 metų taikos — ar neverta tu lietuvių aukos... Čia tektų atsiminti, kad yra ir kitų vokiečių. Geras supratas berlynikiškas Ditrichas klasišingą Semionovo atskaitą prie vėdkos stiklinės:

D: "Kartais pagalvoju, kad būtų neblogai grįžti prie 19 šimtmečio Europos valstybių koncerto!"

Semionovas: Kuriam laikotarpy?

D: Bismarko... Nusistatymo Sovietų Sąjungos Užsienio Reikalų Viceministeris, apelsinaišė lūpas: "Bismarko — visai neblogai..."

O kodėl tokiam Semionovui nesutikti su Bismarko orkestru, kai jis gerai žino, kad rusikai bus dirigentai!

(Bus daugiau)

kas turi būti labai prityręs. Reikia, darant posūkius, apčiuoti vartus jų neužkliudžius ir nepraleidus. Nugalėtojas nustatomas pagal laiką ir švartų kontrolės vartų apšiuožimą. Baudos yra užskaitomos, jei vartai yra dalyvio praleisti ar nuversti. Kalno nuolaidumas apie 1000 pėdų.

Leidimasis nuo kalno slidėmis

Greičiausias ir pavojingiausias varžybos. Kalno nuolaidumas apie 2500 pėdų. Greitis kartais išvystomas apie 60 mylių per val. Vartojama kartais keletas vartų, bet ne kaip kontrolės taškai, bet krypties nurodymui. Nugalėtojas nustatomas pagal laiką.

Didysis slalomas

Vidurkis tarp slalomo ir leidimosi nuo kalno. Mažiau vartų

kaip slalome, bet greitis didesnis. Nuolaidumas virš 1000 pėdų. Reikia labai didelės kontrolės deliame greityje apšiuožti kontrolės taškus. Nugalėtojas nustatomas taip, kaip slalome.

Šuoliai

Šuolių nugalėtojas nustatomas pagal nušoktą atstumą ir šuolio grakštumą. Skaičiuojama taškai.

Cross Country

Ilgų distancijų bėgimai slidėmis, iki 50 km. Bėgimo takas padalintas pusiau: pusę atstumo sudaro lygus laukas, antrą pusę kalnai ir pakalnės. Nugalėtojas nustatomas pagal laiką.

Alpių varžybos

I Alpių varžybas įeina leidima-

šiaurės varžybos

I šiaurės varžybas įeina šuoliai su slidėmis ir Cross country. Nugalėtojas nustatomas pagal gautus taškus už šuolius ir pasiektą laiką Cross country lenktynėse.

Alg. Markevičius

AR ŽINOTE APIE JŲSŲ DRAUDIMO REIKALUS?

Apie draudimą kely, darbe ir namie. Apie pilną draudimą, greitą nuostolių padengimą ir nebrangias ratas automašinoms, gaisrai, gyvybės, nelaimingiems atsitikimams, įsipareigojimams.

AL. VALONIS, agentas
EX 1-4499

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

Septintoji Žiemos Olimpiadoj

7-toji Žiemos Sporto Olimpiada buvo atidaryta Italijos prezidento GROCHI, š. m. sausio mėn. 26 d. CORTINA D. AMPAZZO, Italijoje.

Guido Caroli, italų greito čiuožimo čempionas įnešė į stadijoną Olimpines ugnies fakelą, kuris buvo uždegtas Jupiterio šventykloje, Romoje, sausio mėn. 22 d. ir perneštas iš Romos italų sportininkų į Cortiną. Juo buvo uždegta Olimpinių aukuras, kuris degs dieną ir naktį iki žiemos sporto žaidimų pabaigos (vasario mėn. 5 d.).

Ledo stadijone išsirykiavusių 32 valstybių (Graikijos, Australijos, Austrijos, Belgijos, Bolivijos, Bulgarijos, Kanados, Čekoslovakijos, Cile, Korėjos, Suomijos, Prancūzijos, Vokietijos, Japonijos, Anglijos, Irano, Islandijos, Jugoslavijos, Lebanono, Lichtenšteino, Norvegijos, Olandijos, Lenkijos, Rumunijos, Ispanijos, U.S.A., Švedijos, Šveicarijos, Turkijos, Vengrijos, SS SR ir Italijos) sportininkų vardu, italė Giuliana Minuzzo perskaitė olimpinę prisaiką: "Mes prisiekiame, kad užimsime vietą olimpinuose žaidimuose garbingai varžydamiesi, nepažeisdami taisyklių, kurios juos tvarko, ir su noru dalyvausime tikroje sportiškoje dvasioje pagerbimui sporto ir mūsų krašto garbei".

Po to sekė sportininkų paradas, kuriuo baigėsi oficialioji olimpiados atidarymo dalis. Pa-

radą tribūnoje priėmė Italijos prezidentas GROCHI.

12 val. (vidurdienį, Čikagos laiku) prasidėjo žaidimų varžybos ledo rutulio rungtynėmis tarp Italijos ir Austrijos komandų.

Olimpinių žaidimų komitetas buvo labai susirūpinęs nepalankiomis oro sąlygomis, sniego trūkumu. Esamas sniegas apledėjęs ir labai pavojingas pasliūžininkams. Prieš olimpinę treniruotę buvo apie 30 sužeistų, kurių dauguma visai iškrito iš varžybų. Paskutinę dieną priešolimpiados atidarymą iškrito truputis sniego ir pataisė slidžių takus.

Amerikiečių spauda vis dar negali suprasti Rusijos sportininkų statuso, (ar mėgėjai, ar profesionalai?). Kokie jie "mėgėjai", rodo sekantis pavyzdys.

Rusas, E. Grishin, treniruotės metu pasiekė naują pasaulio rekordą (kuris nebuvo užskaitytas) 500 m. greičio čiuožime. Jo tautietis spaudos atstovams paaiškino, kad Grishin greičiausiai SR ir Italijos sportininkų vardą, italė Giuliana Minuzzo perskaitė olimpinę prisaiką: "Mes prisiekiame, kad užimsime vietą olimpinuose žaidimuose garbingai varžydamiesi, nepažeisdami taisyklių, kurios juos tvarko, ir su noru dalyvausime tikroje sportiškoje dvasioje pagerbimui sporto ir mūsų krašto garbei".

Kas tas slalomas?

Leidimasis nuo kalno slidėmis pro 55-60 kontrolės taškus (vartus). Vartai yra padaryti iš 2 stulpų su vėlavėlėmis apie 10 pėdų vienas nuo kito. Vartai yra sustatyti taip, kad pasliūžinin-

Jums tikrai patiks gaivinantis skirtumas ugnimi verdamo Stroh's alaus

Joks kitas Amerikos alus neturi tokio skonio kaip Stroh's todėl, kad nė vienas kitas alus neverdamas kaip Stroh's. Stroh's yra vienintelis Amerikos alus, kuris sujungia ugnimi virimą su geriausiais skyčiais. Išdavo yra skonis, kuris šviesesnis, tirštesnis, daugiau gaivinantis... Nusipirkit dėžę šiandien... ir išbandykit Stroh's gerą skonį.

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

Jums patiks

Stroh's

Jis yra šviesesnis!

Dabar už vietines kainas

Joks Amerikos alus neturi Stroh's skonio, joks nėra gaminamas kaip Stroh's

TUZŲ KLUBAS

ANTANAS TULYS

Juodmargių beždžionių kailių kilimas Justino Retikio salione ir šį vakarą žibėjo taip pat, kaip prieš trisdešimt metų, kada buvo naujas. Meniškaig auglastos, veidais, rankomis ir kojomis priplotos prie parketo viska ilgaplaukės beždžionės ir neatskiriamai pinasi su sunkiaja furnitūra, miniaturomis, visu kambario papuošalu. Lemputėmis apšviesti paveikslai, Dresdeno firmos lėlės, stalėliai, lempos, vazos, bronzos statulės ir kita stovi savo vietose sudėstyti, sutaisyti tokia schema, kad atrodo, lyg kiekvienas daiktas stovi savo kojomis atsirėmęs į juodmargių beždžionių kailių kilimą. Velionė Olga Retikienė, kuri aistriai gilinosi į kambarių dekoracijas, išpuošė šį kambarį, ir, mirdama, prašė savo vyro Justino žiūrėti, kad salionas stovėtų, kaip jos paliekamas, kad joks daiktas iš jo neišeitų ir joks naujas neįeitytų. Tai rožės žiedas pilnoje perfekciroje, kur nieko negali atimti, nieko pridėti", — ji pasakojo Justinui, kai ji buvo dar sveika, linksmas ir dar žiūrėjo į savo ateičį.

Ignas Gudėnas, kuris šį vakarą sėdėjo šiame kambaryje tarp kitų keturių vyrų, sa-

vo bato galu pakėlė žiupsnį ilgų beždžionės plaukų, paskui tuojau suglostė atgal į vietą.

— Tavo beždžionės, Justina! blizga, kaip šiandien paklotos, o mes per tą laiką nuplikome, pražilome, mūsų nosys plaukai prižėlė, — nepaisomai pasakė jis.

— Ir tada, kai tavo galvos kaukė stovės ant pokerio stalo šalia Mockūno, Gudėnai, tos beždžionės dar ilgai gyvens, — tuojau pačiuoju jį erzinti Povilas Vingelis. — Girdėjau, kad tėve, Gudėnai, gydytojai jau padėjo ant varškės ir ananasų dieto. Kaip dabar tu gyvensi ant varškės ir ananasų, be cigarų, pokerio, steiko ir golfo?

— Bus prastai, Vingeli. Bus ilgu ir pikta. Bet ir tavo pilvas jau plepa, kaip verdamas košė. Man būtų smagiau, jei tu rastum sau vietą toliau nuo manęs atsisėsti.

— Beždžionių kailiai bet gi, matyti, tau ir dabar teberūpi, kad savo bato galu taip saldžiai juos čiupinėji, — vėl erzino jį Vingelis.

— Žinoma. Jie tebėra mano svajonių nepasiektas dalykas. Dabar, kai Retikis skubina viską išmėtyti, kad kitiems nepalikytų, aš

manau, kad jis sutiks juos parduoti man, — Gudėno akys nukrypo į Retikio veidą.

— Ne, Gudėnai. Tu gali ką nori sau svajoti, bet iš šio kambario joks daiktelis neišeis. Taip prižadėjau savo nabašnikei Olgai, — pareiškė Retikis.

— O kalbant apie varškę ir ananasus, aš pasakysiu jums, vaikai, kodėl jūs dar nėsate padėti ant to sveikatai reikalingo dieto. Jūs neinate pas gerus gydytojus savo sveikatos patikrinti. Tu Cvilikai, ar nesijautum smagiau, jei galėtum sugedusią savo puslę iškeisti į sveiką? Dabar kas pusvalandį bėgi "rankų nusiplauti". Vyrai, mes visi esame jau vėlykiniai kiaušiniai ketvirtą dieną po Velykų. Tave, Stukai, surietė į kamuolį artritis. Vienas Retikis dar laikosi. Jįsai dešimčia metų už mus jaunesnis. Bet ir jam jau blogai. Jo bėdos šoka kazokų jo galvoje. Jis nebenori tai, ko visą savo gyvenimą norėjo. Billigai, Mayos, pilulės auksinės nebepadeda mums.

Taip. Šitie penki vyrai, mediko akimis žiūrint, šį vakarą turėtų būti kiekvienas savo namuose ir sėdėti minkštose kėdėse, įlindę į pažamas, apelsinaiškus rūbais. Bet šiandien yra penktadienio vakaras. Jie turi lėsti savo tradicinį pokerį. Prieš trisdešimt metų šitame pačiame kambaryje, kai buvo ką tik atsiradęs šis juodmargių beždžionių kilimas

ir visa kita nauja pritaikinta kilimui, šeši vyrai pradėjo tartis sutvėrti draugijėlę iš šešių. Taip ir padarė ir ją pavadino Tuzų klubo vardu. Apisirbojo sutikimais, taisyklėmis, kad ateityje išvengtų nesupratimų. Jie vienas kitą gerai pažino, žinojo, kad nereiktų jam palikti Tuzų klubo, kad jų šešių draugystė nesuirytų. Jei narys miršta, naujo nesisileisti į mirusiojo vietą. Kai du miršta, palieka keturi pokerio lošti. Tuzų klubas lošia ligi gyveną du jo nariai. Lošia kas penktadienį ir kiekvieną sykį kito nario namuose. Dalyvis privalo turėti tvirtą pasiteisinimą, kodėl jis negalėjo atvykti.

Prieš dešimt metų mirė vienas Tuzų klubo narys, Stasys Mockūnas. Klubas pasamdėtas skulptorius nutraukė ir padirbo jo veido bei galvos kaukę. Toji, kaip giltinė, šypso padėta ant pokerio stalo. Gipsas išpešė apščiū iš Mockūno galvos plaukų. Tieji susivėlė, čia šimtas, ten vienas, tebekencia ant Mockūno kaukės galvos, įdžiūvę į gipsą. Mockūno kaukė keliauja iš vieno nario namų į kitus kiekvieną penktadienį. Kur Tuzų klubas lošia pokerį, ten ir Mockūno kaukė padėta ant pokerio stalo prie patogiausios tuščios kėdės. Kur stalas pasitaiko keturkampis, ne apskritas, tai Mockūno kaukė esti padėta gale stalo.

Per tą dešimtmetį jau visur visų yra užmirštas Stasys Mockūnas, tartum nebūtų

gyvenęs. Tuosyk Tuzų klube jįsai yra svarbesnis miręs, negu buvo gyvas. Kas penktadienio vakarą penki gyvieji jį pasveikina stikly sumušimu, kartais pakalbina.

Dalia Gaižaitytė, tarnaitės pavaduotoja, įnešė į kambarį tacą, pilną stiklų su gėrimais.

— Mane aplenkite, — paprašė Gudėnas.

— Pirmiau būdavo tris iš karto, o dabar ir vienos nebėgal Gudėnas, — pastebėjo Vingelis.

— Gal cigarą, ponas? — pasiūlė tarnaitė. Cigarą jis įsikiojo į viršutinę savo švarko kišenaitę.

— Gudėnas cigarą paėmė kitam užfundyti, — vėl erzino jį Vingelis. — Kam tada begyventi, kai nebėgal gerti, rūkyti, neboreikia prie moters prisiglausti?

— Gudėno akys dar sekioja Dalytės strėnas. Kas sukasi jo galvoje mes nežinome. Bet gyvenime yra taip ir ne kitaip — veikia slydus, laiku neatspėjamas balansas. Sakysime, jei tu seniau ėdei penkių svarų porterausį prie vieno atsisėdimo, tai dabar tau liko tik varškė su ananasais, — pasakė Retikis.

— Arba, vėl sakysime, jei Retikis per trisdešimt metų žiūrėjo į blizgančias beždžiones, tai dabar jau turėtų žiūrėti tik į triušius kailiukus, — atsakė Gudėnas.

— Šis kilimas yra sujungtas su vienu man brangiu sentimentu, mano mielais.

Vaclovas Biržiška žmogus ir mokslininkas

Laikas yra palaima ir džiaugsmas, laikas yra mūsų būties nuostabus indas, bet laikas yra ir didžiai negailestingas žmogui. Tai neregima ir neapčiuopiama taurė, tai saikas, kurio dienų ir valandų skaičius yra neįsėjama paslaptis. Ateiname, kad dirbtumėm, ieškotumėm, kovotumėm ir išeitumėm. Gyvendamas gaudai laimės krislus, geri nedalios kartelės. Ir labai dažnai nelemtoji akimirka ateina tada, kai lauki pavasario, kai lauki prisikėlimo, kai visa širdimi tiki, kad tavo taurė dar tebėra sklidina gyvybės sulčių. Gražiai R. Tagorė ta-
re: didžiųjų vandenynų pakrašty vaikai žaidžia kriaukleliais... Iš tikro, mūsų būtis tėra tik akimirksnis neapčiuopiamų laiko marių pakrantėje.

Stai, jau mėnuo prabėgo, kai mirė Vaclovas Biržiška, Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetų profesorius, plačiai žinomas ir garbingas mūsų tautos mokslo vyras. Artimiesiems profesorius ličiuliams pradžioj buvo labai sunku patikėti jo staigia ir nelaukta mirtimi, buvo sunku apimti atsiradusią tuštumą ir tą didį nuostolį, kuris ištiko lietuvių mokslą. Sunku ypačiai todėl, kad prof. Vaclovas, nors jau žengė į 72 savo amžiaus metus, dar tebebuvo kupinas įvairių sumanymų, nesiskundė jokiais ypatingais negalavimais, buvo judrus ir vis laukė dienos, kada galės grįžti į Lietuvą. Tačiau jis mūsų valia gimti, ne mūsų valia ir mirtis ateina. Nelemtas įvykis atžmėgė — prof. Vaclovas Biržiška mirė, užsimotų darbų nebaigė, grįžimo į tėvų žemę nebesulaukė, jo laiko taurė jau buvo išsemta.

Paskutiniuosius savo gyvenimo metus velionis prof. Vaclovas praleido Bostone, Atlanto krante, bet mirė Waterbury, Conn., 1956 m. sausio 2 d., išvykęs praleisti švenčių pas Devenius. Tuoj aplankiau Jašinską, kurių šeimoj jis buvo prisiglaudęs, apžvelgiau jo paliktą ir atvėsusį kambarį. Ant sienos kabo trys paveikslai: tėvas, motina ir žmona. Erdvi knygdėtė sausakimšai prikrauta knygų, žurnalų, laikraščių. Dažnoj knygoj ir dažname žurnale sukaišioti velionio profesorius ženklai. Priešingoj pusėj, ant drabužių spintos, tvarkingai sudėti mirusio mokslininko rankraščiai: naujai perreda-

STASYS SANTVARAS

guota ir perrašyta Bibliografija, Aleksandrynas, rinkiniai raštai, iš viso gal kokie 3000 mašinėle rašytų puslapių. Kambarį prie lango nedidelis rašomasis stalas.

Ant stalo p. Jašinskienė padėjusi nemažą pluoštą laiškų ir šventinių sveikinimų. Kas atidarys tuos laiškus ir su kokiu širdimi juos skaitys? Bičiuliai turi atleisti, kad pats prof. Vaclovas jau nebespėjo tais prietelių žodžiais pasidžiaugti. Bet staiga man labai neįauku pasidarė: prie rašomojo stalo, ant kėdės, gražiai sulankstyta guli didžiulė vilnonė skepetas. Tą skepetą prof. Vaclovas nekartą man rodė ir sakė, kad po jo mirusi jo žmona, kad po tuo pačiu apdangalu ir jis pats užmerksis akis. Betgi ne taip atsitiko, kaip buvo norėta. Sunkaus jausmo slegiamas, aš tyliai užvėriau velionio kambario duris, lyg bijodamas pažadint miegantį...

Trims broliams Biržiškoms gili pagarba ir simpatijos jausmą savo širdy puoselėja ne vienas lietuvis. Mūsų tautos mokslo ir visuomenės gyvenime jų kelionės pėdsakai, tai gausūs jų darbai, negreitai ir nelengvai užmiršimo ir laiko dulkių užpustomi. Mykolas Bisžiška — visuomenės veikėjas, Vasario 16 d. akto signataras, gimnazijų direktorius, universitetų profesorius, ir rektorius, mokslininkas lituanistas, mirusio Vaclovo asmenybei kryžiuosį teisininkas, bibliografas, liet. knygos istorikas ir bibliotekininkas, Viktoras — inžinierius ir matematikas. Kaip ne vienas kitas, taip ir aš augau ir šviečiausi tų vardų šešely.

Tačiau ne visus tris brolius teko pažinti, ne į visus tris teko iš arčiau pažvelgti. Kai prof. Mykolas esu tiesioginis mokinys ir auklėtinis (Vilniaus ir Kauno gimnazijose), tai prof. Vaclovas laikėsi atokiau nuo mano kelio. Skačiau jo žiningus straipsnius, jo resaguojamą Lietuviškąją Enciklopediją, rausiausi jo didžiąją Bibliografiją, bet Kaune niekada neteko susitikti prie valčių skobnio ar pasižnekti prie kavos puodelio. Reikėjo skaudžių įvykių, reikėjo nepelnyto bėgimo iš Lietuvos, 1945 m. tuoj po Karaliaus, kai po karo į Tuebingeną susirinko lietuviai rašytojai. Va-

dinasi, su velioniu prof. Vaclovu Biržiška bendravom lygiai dešimt metų. Per tokį laiko tarpą jau gali žmogų pažinti, gali kai kada ir jo vidun įžvelgti.

Prof. Vaclovas Biržiška ne vengė tiesiai į žmogų žiūrėti, todėl pro jo melyną ir giedrą akis nebuvo labai sunku jo sielą pažinti, jo džiaugsmą ar rūpesčius pasidalyti, nors jis tą valandą ir žodžio netarė. Velionis nepajėgė pakelti nuoskaudos, įžeidimo ir neteisingumo, greitai užsidedavo ir, nežiūrėdamas aplinkybių, imdavo žodžių ar raštų protestuoti. Daugiausia gėl dėl to ne visi jo aplinkos žmonės sugebėjo jį suprasti, o tai sunkino ir liūdino jo dienas. Turėmas tokį staigų būdą, puikiai atmintį, daug žinių ir darbingo gyvenimo patyrimą, kartais pats įtaręs ką ne taip darant, ar iš šalies pakurstytas, jis galėjo skaudžiai ir nekalta žmogų užpulti. Tačiau savo esmę, savo širdies gilumoj prof. Vaclovas buvo doras, kilnus ir teisingas vyras — turininga ir įdomi asmenybė.

Mudviejų bičiulystė prasidėjo taip pat nuo staigių lūžių. Buvo dienų, kai mes kalbėjomeis laisvais, nes įsipareigojom dalintis tuo pačiu rūpesčiu, o gyvenom vienas nuo kito gana toli. Vieną kartą, visai nelauktai, gausu ilgą sunkiai paskaitomą rankraščio laišką. Rašė man a. a. prof. Vaclovas. Porą valandų vargau, kol tą laišką perskaičiau. Perskaitęs nesuvokiau nei ką galvoję, nei ką sakytį. Niekas iki to meto nebuvo manęs taip baręs ir taip rūščiai mokęs. Sprendimą padariau žemaitiškai: pirma reikią jausmus atvėdinti, o tik po to atsileipti į prof. Vaclovo laišką. Taip ir buvo padaryta. Parašiau jam ramų atsaką, reikala išdėsciau, kaip jis man atrodė, paprašiau taip smarkiai manęs daugiau nebarti. Prof. Vaclovas suprato. Kitas jo laiškas buvo malonus ir atsipraantis, pasiūdo, kad jis buvęs suklaidintas. Panašių mūsų bičiulystės lūžimų buvo ir dar vienas kitas, bet visada surasdavom bendrą sprendimą, o vėliau iš tų susikirtimų drauge skaniai pasijuokdavom. Savo nuomones vienu ar kitu klausimu prof. Vaclovui dėtydavau tiesiai ir atvirai, o jis, jau ir mane kaip reikiant perkandęs, niekad neužsigaudavo,

tik, kartais pasakydavo: myliu, veikė Vilniuje, Petrapilyje, o vė-
tą valkiną.

Dešimties metų artima pažintis savo padarė: velionį prof. Vaclovą ir šiandien regiu ir girdžiu, lyg gyvą. Deja, bet kėdė, kurioj jis prieš mane sėdėdavo, stovi tuščia, o širdy toks sunkus ir graudus jausmas. Gali būti, per mažai mes jį mylėjom, kad jis taip staiga nuo mūsų nusigrįžo, taip greitai mus paliko...

Prof. Vaclovas Biržiška gimė 1884 m. gruodžio 2 d. Viekšniuose, kur jo tėvas buvo gydytojas. 1903 m. baigė šiaulių gimnaziją ir stojo į Petrapilio universiteto gamtos matematikos fakultetą. Patyręs, kad gamtos mokslai ne jam skirti, 1904 m. perėjo į teisių fakultetą, kurį baigė 1909 m., kartu ketverius metus klausydamas istorijos-filologijos fakulteto istorijos ir etnografijos. Priklausė slaptai lietuvių studentų draugijai. 1907-1908 buvo jos pirmininkas. Nuo 1905 m. įstūpė LSDP (Lietuvos socialdemokratų partijon). Kaip jos narys tik sutikęs Kapsuko siūlymą bū-

ti Lietuvos švietimo komisaru.

1919 m. pradėjo dirbti Vilniuje, tuoj susiriko su lietuvių švietimo komiteto darbu Dr. J. Basanavičių, Kun. J. Tumų, A. Kriščiūnaitį, P. Mašiūtą ir kt. J. Tumui tarpininkaujant, slap-
tai tarėsi su tuometiniu Vilniaus vyskupu J. Matulėčiu, kaip mokyklose apsaugoti tikybos dėsty-
mą. Po dviejų mėnesių iš komi-
saro pareigų buvo atleistas, nes
tariamam darbininkui ir valstie-
čių suvažiavime vienintelis pa-
kėlė ranką prieš Lietuvos suju-
nimą su Maskolija. Bolševikams
iš Vilniaus pasitraukus ir jį už-
ėmus lenkams, vėl buvo areštu-
tas ir kalintas Lukiškių kalėj-
me. Atgavęs laisvę, Vaclovas
Biržiška kurį laiką buvo Vilniaus
liet. mergaičių gimnazijos ir mo-
kytojų seminarijos mokytojas,
tvarkė lietuviškąsias Vilniaus
bibliotekas, o 1920 m. buvo Vi-
lniaus universiteto bibliotekos
globėjas. Lenkams vėl Vilnių už-
ėmus, prof. Vaclovas pėsčias atė-
jo į Kauną.

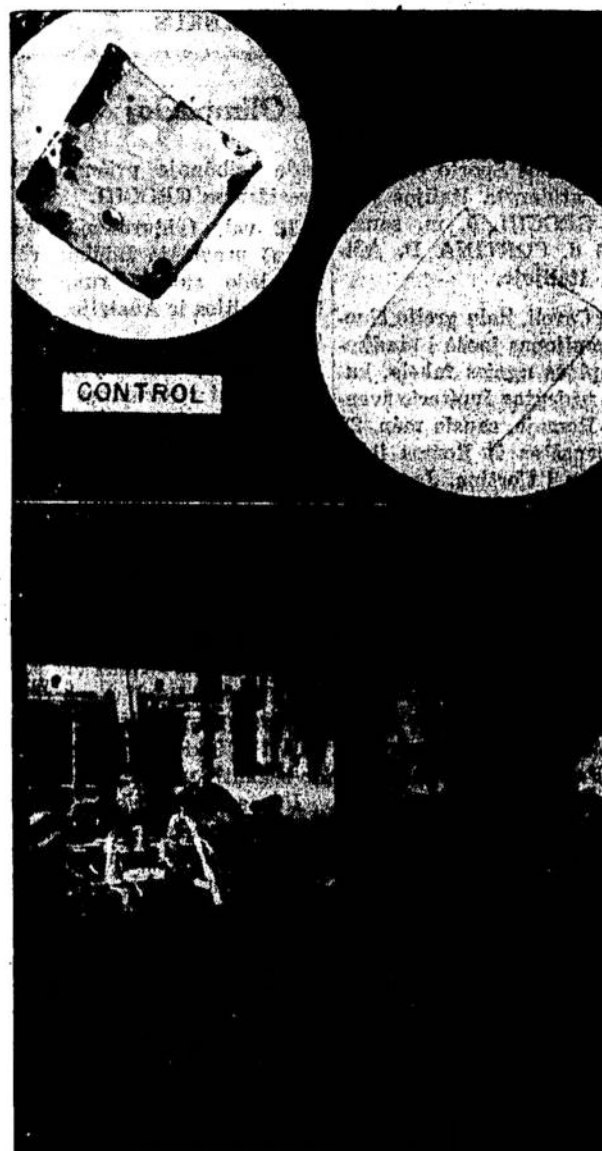
1944 m. buvo jos direktorius.
1940-1941 peratrėmė Vilniaus
Universitetą, kur buvo teisių
fak. dekanas ir bibliotekos vado-
vas. 1941 m. vėl grįžo į Kauną ir
dėstė filosofijos fakultete bib-
liotekininkystę. 1939 m. VDU
humaitarinių m. fakultetas su-
teikė velionui prof. Vaclovui
garbės daktaro laipsnį.

1944 m. prof. Vaclovas su
tūkstančiais lietuvių nuo bolševi-
kinės grėsmės pasitraukė į Vaka-
rus, su savim pasimdamas tik
pačius svarbiuosius savo rank-
raščius. Kurį laiką vargo Vieno-
je, bet ir iš jos teko bėgti. 1945-
1946 m. buvo Lietuvių Rašytojų
Tremtinių Draugijos vicepirmi-
ninkas, o nuo 1947 jos garbės na-
rysis. 1946-1949 Pabaltijo Univer-
siteto profesorius, 1951-1953 m.
Kongreso bibliotekos Washing-
tone garbės tarėjas. Porą pasku-
tinių savo gyvenimo metų prof.
Vaclovas Biržiška buvo Lietuvių
Enciklopedijos Vyr. redaktorius.
Kaip žinoma, L. E. yra leidžiama
ir spausdinama Bostone, Mass.

Velionis prof. Vaclovas Bir-
žiška liet. spaudoje pradėjo ben-
dradarbiauti 1906 m. Rašė beveik
visuose žymesniuose mūsų visuo-
menės, kultūros ir mokslo žurna-
luose bei laikraščiuose. Kai ku-
riuos žurnalus pats redagavo
(pvz. Knygos, Universitetas ir
Visuomenė, Mūsų Senovė). Lie-
tuviškosios Enciklopedijos bu-
vėms iki bolševikų okupacijos ku-
rios išleista 9 1/2 tomo, velionis
prof. Vaclovas Biržiška buvo vyr.
redaktorius.

Daugiausia energijos mirusis
prof. Vaclovas skyrė lietuvių bib-
liografijai ir liet. knygos istori-
jai, kuriai medžiagą pradėjo
rinkti 1904 m. Šioj arity išspaus-
teto teisių fakulteto docentas,
nuo 1930 m. ordinarinis profeso-
rius, drauge dėstydamas huma-
nistiškose filosofijos fakultete bib-
liografiją, lietuvių knygos istori-
riją ir kt. Vienuolika metų buvo
teisių fak. sekretorius, o 1933-
1935 m. dekanas. Beveik iš nieko
sukūrė VDU biblioteką ir 1933

(Perkelta į 8 puslį)

Atominė jėga daugiau ir daugiau pritaikoma praktiškoms reika-
lams. Čia pavaizduota, kaip maistas paruošiamas ligam išlaikymui
ir pilnam šviežume. Bandymai daromi su sūrio gabalais.

NAUJAS OLDSMOBILIS?

Ar jūs norėtumėte turėti vieną?

NORITE GERO PATARNAVIMO

ir

LIBERALAUS SUSITARIMO

Ateikit ir pamatykit...

MICHAEL OLDSMOBILE CO.

10640 St. Clair Ave.

MU 1-7000

Atidaryta vakarais iki 9 P. M.

— Mūsų sentimentų karavanai jau nu-
kelia dievai žino kur. Mums jau nebesvar-
bu, kad dar jų vienas anuos paseks, — pasa-
kė Gudėnas. — O tu, Retiki, savo laime nie-
kad nesi suabejojusi. Aš noriu kelti kortas
del beždžionių kailių.

— Taip tai galime. Mano kilimas, bet
kas tavo? — sutiko Retikis.

— Mano tūkstantis dolerių, — pasiūlė
Gudėnas.

— Neužtenka.

— Du tūkstantčiai.

— Gerai. Se kortos, sumaišyk, — Reti-
kis padavė kaladę Gudėnui.

— Viršum Čikagos oras pilnas automo-
bily padangų dulkių — mes greitai visi nu-
mirsime nuo plaučių vėžio. Tada nebereikės
ir beždžionių kilimo, — kalbėjo Gudėnas, im-
damas kortas.

Kaladė iškrito iš Gudėno pirštų. Kortos
nulekė ant beždžionių kailių, vienos veidu,
kitos nugaru. Jis pamažu surinko kortas, ge-
rai sumaišė ir paskleptė ant stalo.

— Imk, — jis paprašė Retikį.

Retikis paėmė kortą drebančia ranka ir
atvertė.

— Karaliaus! — linksmai pasakė Retikis.

Gudėnas savo kortą ėmė visais pirštais,
paliesdamas kortą ne iš galo, bet iš priešakio
ir laikydamas savo rankos vidų pasukęs žem-
niau. Jisai paėmė ir atvertė savo kortą labai
greitai. Retikis norėjo protestuoti, kad taip

imti kortą negalima, bet nepaspėjo.

— O gi tuzas! — jis smagiai suriko. —

O galėjo būti merga, ar devinė.

— Kilimas tavo, pasiimk, — ramiai pa-
sakė Retikis.

Bet jo rankos labai drebėjo. Jis tuojau
prisipylė pusę aukšto stiklo skotiškos ir vienu
sykiu išgėrė. Jo akys atsistojo jo mirusi
žmona Olga, kuriai jis buvo pridažėjęs žiū-
rėti, kad šis kambarys stovėtų toksai, kaip
Olga jį palieka.

Dalia, kuri tuosyk tuštino vieną peleninę
ir stovėjo Gudėno dešinėje ir truputį už jo,
pastebėjo Gudėno delne paslėptą tuzą, kurį
jis delno galu išstūmė į priešakį, kai jo pir-
tai beveik lietė kortas ant stalo. Taip pat
pastebėjo, kad jis tai atliko labai mkliai, kad
priešakyje esantiems atrodė, jog jis paėmė
kortą iš kaladės. Dabar Dalios akys ir kak-
tos oda pakilo į aukštą, prasivėrė lūpos. Tai
pastebėjo Gudėnas ir čia atėjo į jo galvą
spėjimas, kad mergina galėjo pamatyti jo
delne paslėptą kortą.

— Dalyte, jei aš galėčiau nupirkti iš ta-
vos tavo sveikatą ir ateinančius tavo metus,
tu būtum labai turtinga, — maloniai pasakė
Gudėnas, laikydamas šypsiančias savo akis
ant merginos veido.

— Kuo turtinga? — nesivaržydama pa-
klauskė Dalia.

— Turėtum daug pinigų.

— Tuo tarpu man viščiškai nerūpi pini-

gai. Išskirus tai, kiek jų reikalinga mokslui
tęsti.

— Kai yra pinigų, tai ir rūpi. Su pini-
gais atsiranda norai ir reikalai. Daugiau pi-
nigų — daugiau naujų suknelių. Daugiau
naujų suknelių — daugiau gražių bernelių.
O tai jau yra džiaugsmas. O džiaugsmas yra
mūsų gyvenimo siekimų tuzas, visas Spinoza.
Pinigai yra laisvės rinkoje. Ir kitur.

Dalia į tai nieko nepasakė. Ji paslinko
toliau. Paskui, paėmus tacą su stiklais, ūmu
išėjo į kitą kambarį.

Gudėnas nustumė nuo kilimo staliuką,
palaidai sulankstė beždžionių kailių kilimą ir
užrakino savo automobilį.

Salione be kilimo visi daiktai pasirodė
Retikiui, lyg būtų ne savo vietoje. Pasirodė,
kad griūva vazos, lėlės, lempos, krenta nuo
sienų žinomų dailininkų kūrinių. O velionė
Olga stovi viduryje kambario ir rauna savo
plaukus.

Retikis pats vienas išgėrė kitą pusę aukš-
to stiklo jau burbono, sutrinė peleninėje tik
uždėgtą cigarete, paskui tuojau užsidėgė kitą.

— Gudėnai, duosiu tau penkis tūkstan-
čius dolerių, jei tu padėsi mano kilimą atgal,
— pasiūlė Retikis.

— Gal kada, kai atsibos man, ne dabar,
— atsakė Gudėnas.

— Einame lošti pokerį! — suriko Reti-
kis ir išgėrė dar kitą pusę aukšto stiklo deg-
tinės.

Penki vyrai, tylėdami, atkišė savo strė-
nas į užpakalį, palenkę sprandus į priešakį,
nuėjo į kitą kambarį, kiekvienas atsistojo
šalia savo kėdės aplink apskritą stalą, ant
kurio stovėjo iš anksto padėta Stasio Moc-
kūno kaukė ir už jos pastatyta minkšta kėdė.
O už kėdės toliau stovėjo stiroso raguota iš-
kamė, trys fazanai ir keli kiti naušaiti žvė-
rliai bei paukšteliai. Ir kėrtėje, kur buvo
simuliuota kalnas, jo viršūnė, prieblanda, to-
limą dangaus mėlynę, stovėjo laukinis avi-
nas. Avinas žiūrėjo į prieblandoje greitai ar-
tejančią horizontą. Tai vis relikvijos, praeitis.
— Seniau Justinas Retikis buvo Nimrodas.
Dalia atnešė penkis aukštus stiklus. Vy-
rai paėmė po stiklą. Ir Gudėnas. Paskui jie,
tebetylėdami, stiklus pakėlė viršum stalo,
unisonu pasukdami į Mockūno kaukę. Paskui,
tebetylėdami, išgėrė ir atsisdė. Tarnaitė
tuojau atėmė stiklus ir išėjo į kitą kambarį,
kur pripuolamai ji skaitė knyga.

— Mes daliname, — pasakė Gudėnas,
nusukęs savo veidą į kaukę.

— Mockūnas sako: Dalykite, džiaukitės,
— pasakė Retikis.

Azartinis lošimas ėjo įprastai, ramiai ir
tyliai ligi trečios valandos ryto. Dalia pa-
davino geriamą, atiminėjo stiklus, skaitė kny-
gą. Mėlyni, raudoni, retai balti čipsai nuolat
keliaavo iš vienos krūvelės į kitą ir atgal.
"Čipsai neturi savo vietos", — sakė Gudė-
nas, Dabar Ignas Gudėnas pastūmė krūvelę

mėlynų čipsų prie Stasio Mockūno kaukės.

— Te tau, Mockūnai, — kalbėjo Gudė-
nas ir atrodė, kad žiūri į Mockūno kaukę. —
Tavo sūnus išvažiuo į Las Vegas kazino ro-
letes aplūsti tavo pinigais.

— Mockūnas sako: Pinigų man nebe-
reikia. O aš sakau: Tu nežinai, kur Mockūno
sūnus dabar yra ir ką daro, — pasakė Reti-
kis.

Gudėnas mėlynus čipsus atsitraukė at-
gal į savo krūvą.

Tuo momentu vyrai laikė savo galvas
pakėlę ir nusukę į Mockūno kaukę ir liūdnai
nusišypsojo, kai susitiko jų akys. Ir tuo mo-
mentu keturi vyrai užmiršo stebėti Gudėną,
kuris jau laikė savo rankose perkirstą kaladę
dalyti. Gudėnas padalino visiem "gerą ran-
ką". Pirmos dvi kortos davė kiekvienam po
porą. Tuzų pora, karalių, mergų. Toliau, ir
daugiau. Taip vienas dėjo, kitas palyginė ir
kėlė, kitas vėl palyginė ir pakėlė. Taip aplink,
visi penki metė savo pinigus į vjdurį stalo,
kur susirinko didelė krūva mėlynų ir raudonų
čipsų ir tik keli balti. Ir, klodami pinigus
kiekvienas už savo kortą, jie numetė iš vidu-
rio stalo ant stalo penkis baltus čipsus tar-
naitė. Pagaliau kasą nusinėdė Gudėno ketu-
rios septyniakės.

(Bus daugiau)

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

VIENYBEI 70 METŲ

1886 metai buvo reikšmingi lietuvių išeivijos gyvenime, ir viskas sukosi apie tuometinę lietuvių "sostinę" Amerikoje, angliakasių miestelį Plymouth, Pa.

Vasario 10 d. pradėtas leisti laikraštis Vieniūbe Lietuvinkų, tebeinas ir šiandien Vieniūbės pavadinimu, Brooklyne.

Gegužės 5 d. aušrininkas Jonas Šliūpas, New York'e pradėjęs leisti laikraštuką Lietuvų Balsas, su pritarimu kitų savo bendradarbių, iškėlė mintį steigti Amerikos Lietuvių Susivienijimą. Steigiamasis suvažiavimas įvyko kitoje lietuvių kolonijoje, Shenandoah, netoli Plymouth.

Rugp. 4 d. Vieniūbėje Lietuvinkų paskelbtas atsisaukimas į "visas katalikiškas draugijas — įkurti katalikiškų draugijų bendrą susivienijimą". Lapk. 22 d. Plymouth'e įvyko suvažiavimas ir įkurtas kitas "Susivienijimas visų Katalikiškų Draugysčių Amerikoje".

Vieniūbė Lietuvinkų turėjo labai margą gyvenimą, tarnaudama tuometiniams išeiviams, dažniausia kunigų cenzūruojama ir aprobuojama, kartais neigiamai ir smerkiama, žiūrint kokių laikotarpiu kokių pažiūrų buvo jos redaktoriai. Redaktorių turėjo įvairių, iki socialistų. 1905 metų Rusijos revoliucijos laikotarpiu socialistai vienas po kito buvo V. L. redaktoriai.

Tautininkiską pažiūrą V. L. pradėjo skelbti tik kai laikraštis buvo perkeltas į Brooklyn, N. Y., 1907 metų spalio 1 d. ir kai tai patį metą, laikraštį redaguoti grįžo, socialistus pametęs ir pasidavęs jų atkakliausiui priešui, J. O. Širvydas ir vėliau jo tautininkai Petras Mikolainis ir Pijus Norkus. Visi buvo 1905 metų Rusijos revoliucijos socialistų aukos.

Širvydas, redagavęs V. L. anksčiau, 1905 metais, savo ir Dr. Jono Šliūpo įkurtoje lietuvių socialistų partijoje įsikariavęs dirbti, įsteigė socialistų partijos organą Kovą, ir nuėjo į redaguoti. Vien. Lietuvinkų redagavimą paėmė socialistas Juozas Baltrušaitis (jis 1917-18 metais nuėjo su komunistais).

"Piktas pinigais" Grigaitis

Viskas tada lietuvių viešame gyvenime Amerikoje, atrodė, turi būti skirta socializmui. Ir tada paskui socialistus nusekė dalis mūsų visuomenės.

Socialistinis galvojimas kai kuriuose maišėsi su tokiais šūkiais: "Tegyvuoja laisva, liaudinė Lietuva!"

Kai vieni socialistiškai patraukė dirbo už pasaulinę proletarų revoliuciją, kiti savo anticariatinį judėjimą rėmė su Lietuva, kurią įsivaizdavo turinčią būti liaudine, socialistiška.

Steigta fondai revoliucijai Rusijoje ir Lietuvoje remti. Bet bene pirmiausia už tų fondų sumas socializmo skelbėjas savo tarpe pradėjo varžytis, vieni norėję jas duoti lietuviškam socializmui, kiti internacionalui.

Širvydai Kovą beredagaujant, 1906 metais Amerikoje atsirado pabėgęs revoliucionierius P. Grigaitis. Tuo pačiu laikotarpiu švaistėsi čia ir kitas monopolijų langų dalytojas Kapsukas-Mickevičius. Be to, kad įjėdavo savo tarpe tarsi, Širvydas kaip organo redaktoriaus, socialistų "dviasios vadas", pradėjo jausti Grigaitio spaudimą. Grigaitis pradėjo Širvydai įsipykti. "Gudri tai lapė!" — Širvydas išsireikė apie Grigaitį.

Visuomenėje surenkamos ir aukomis palaikomas, Grigaitis pusmetį važinėdamas lietuvių kolonijose pasakė apie 70 karštų, revoliucinių, agitacinių kalbų, prašydamas aukų revoliucijai. Jis kažkodėl "nusiėdavo" tokia kryptimi, kad socialistai ne-

pavedė jam Kovą redaguoti ir Širvydai pasitraukus. 1913 metais Baltimorėje pradėjo redaguoti anksčiau Pensylvanijoje leista, vėl atgaivintą laikraštuką Pirmyn.

Tautininkiskasis judėjimas

Nors Širvydas ir Dr. Jonas Šliūpas bei kiti rimtesni lietuviai ir po 1907 metų skilimo su socialistais, kada Širvydas vėl grįžo V. L. redaguoti, dar nerėjo skaitytis su socialistais, tačiau pats gyvenimas juos spaudė kurti stiprią proletariniam socialistams opoziciją. Baltrušaitis nuėjo Kovą redaguoti. Tą laikotarpį reikia skaityti Amerikos lietuvių persiorientavimu, pradžia stiprios tautinės-vidurinės srovės veiklos. Daugelis metų socialistų partiją-sąjungą, pasidavė griežtai kovotojais prieš socialistus, prieš jų spaudą, jungėsi ginti jau skilusį nuo katalikiškų Susivienijimą Amerikoje, kurį padarė savo "tautine tvirtove", savo visų darbų ir pastangų tikslu. Kol SLA neturėjo savo organo, V. L. tam reikalui tarnavo.

Socialistams įvairiai susivienijimą ardan, kada nepavyko suplaišinti iš vidaus, tautininkai nusistatė lietuviams emė jį ginti ir auginti.

Brooklynas, su Vieniūbe Lietuvinkų ir Širvydu, pasidarė tautinis kultūros centras. Greta New York'e esant SLA centrui, veikimas buvo lengvas. Vieniūbė Lietuvinkų, arba Širvydas, pasirinkę sekti Chicagoje A. Olšewskio leidžiamą, Adomaičio-Serno, paskiau B. K. Balučio, redaguojamą Lietuvą, pasidarė ryščių tautinės minties lietuvių vadu ir atspara prieš niekad nesilovusius veikti socialistus, kurie taip pat brovėsi į SLA.

Vieniūbė Lietuvinkų Plymouth'e pradėjo leisti Paukštis. Ir persikėlus į Brooklyną, vis Paukščio, tos pačios giminės vardas tebebuvo leidėjų tarpe. Pirmo Pasaulinio karo laikotarpiu organizuojant įvairias bendroves, Širvydo ir kitų sumanymu 1920 metais, buvo įkurta Vieniūbės Spaudos Bendrovė.

J. O. Širvydas ne visą laiką Vieniūbė Lietuvinkų redagavo. Pav. 1912 metais, pasirūpinęs lengvesnę ir pelningesnę valdišką tarnybą, pasitraukė nuo laikraščio redagavimo, tik ne nuo visuomeninio veikimo ir tautininkų vadovybės. Jo vieton atėjo P. Norkus, padėjo redaguoti P. Mikolainis, ir paskiau Juozas Gedminas. Tačiau Širvydas vėl grįžo prie Vieniūbės po I pasaulinio karo, ir jai tarnavo iki 1929 metų, kada išvyko į Lietuvą. Redagavo tada jo sūnus Vytautas Širvydas, vėliau Jonas Valaitis ir kt.

Bendrovė, kaip kitos lietuvių bendrovės, sulaukė sunkumų, nepasisekimų, ir po keleto metų Vieniūbės Bendrovė susilikvidavo, laikraštis vėl perėjo į privates rankas. Ir pastarų keliolikos metų bėgyje ją leidžia ir redaguoja po I pasaulinio karo Ameriką atvykęs Juozas Tysliava.

Kitas dar ir dabar iš anų dienų einas laikraštis yra Saulė, Mahanoy City, Pa., netoliese nuo Plymoutho. Saulė pradėjo leisti liepos 11 d., 1888 m., buvęs Vieniūbės Lietuvinkų pirmutinis redaktoriaus D. T. Bockauskas.

WATERBURY

VASARIO 16-TA

Waterbury Lietuvių Care & Relief Klubas kiekvienais metais rengia minėjimą pagerbiant Lietuvos Nepriklausomybės dieną, Vasario 16-tą. Minėjimas šiemet įvyks vasario 16 d., pradžioje 6 val. p. p. Tęsis iki 10 val. vakaro, 48 Green St. salėje. Bus įdomi programa, vėliau arbatėlė. Maloniai kviečiame visus atsilankyti.

PARODĖLĖ

Lietuviškų išdirbinių, gintaro ir įvairių daiktų, bus išstatyta Hotel Elton, W. Main St. Pradžioje vasario 16 dieną. Tęsis iki vasario 19 d. Parodos lankymo valandos kasdien nuo 10 val. rytė iki 6 val. po p. Būtų labai patartina, kad kuo daugiau atsilankytų ir pamatytų įdomių lietuviškų išdirbinių. Įžangos nėra.

SVARBI ŽINUTĖ SEIMININKAMS

Vasario 16 dieną bus išstatyta lietuviškų naminių valgių pardavimui John Adams Supperette krautuvėje — 25 Congress Ave., Waterbury. Jei bus koks pelnas, bus sunaudotas lietuviams ligoniams, seneliams ir suvargusioms šeimoms tremtyje. Čia minėtasis Vasario 16-tos parengimais ir parodėlė rūpinasi Lietuvių Care & Relief Klubas valdyba ir nariai. MJC

HARTFORD

LIETUVIAI KELIAVIMO PARODOJE

Sausio 17-23 dienomis buvo gana įdomi keliaavimo paroda (Travel show). Pagrindinis šios parodos tikslas buvo paraginti žmones keliauti, pažinti įvairius kraštus, aplankyti įdomias vietas, susipažinti su įvairiais žmonėmis, jų papročiais, menu ir t. t. Nenuostabu, kad šia paroda susidomėjimas buvo nemažas.

Per 20 Europos kraštų, keliasdešimt įvairių kurortinių vietų bei keliaavimo firmų atsuntė savo atstovus. Iš už geležinės uždangos kraštų vienintelė Lietuva buvo atstovaujama.

Kiekvienai atstovybei buvo paskirta 3-4 jardų pločio vieta su stalu ir vieta sienoje ekspozitams išstatyti. Įvairiaspalviai plakatai, žemėlapiai, paveikslai ir nemokamai dalinamos brošiūros viliojo lankytojus. Bet visi ypatingą dėmesį atkreipė į lietuvių užrašą: "Aplankykite Lietuvą kai ji bus laisva". Gražūs audiniai, medžio drožiniai, kryžiai, kopytėlės, dėžutės, gintaro išdirbiniai, Lietuvos gamtą ir miestus vaizduojantieji paveikslai sutraukė būrius žiūrovų.

Hartford Times atstovas įvertino lietuvių parodėlę kaip vieną iš gražiausių ir turtingiausių savo originaliais ekspozitais.

Parodėlę ruošė ir ja rūpinosi Juozas Belazaras padedamas kelių kitų talkininkų. Ekspozitai daugumoje buvo iš Waterburio rankdarbių krautuvės ir taip pat surinkti vietoje lietuvių šeimose.

Programoje gražiai pasirodė skautės, pašokdamos keletą tautinių šokių, vadovaujant sktn. Kirkutytei-Bernotienei. Prie parodėlės budėjo skautai ir skautės.

Gaila tik, kad nebuvo jokios reklaminės brošiūrėlės žiūrovams įteikti. Šio pobūdžio leidiniai reiktų susirūpinti. Šiame lietuvių gražiai užsirekomendavo.

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios SMITH-CORONA, be kurios kalbos rašymais, — iš lietuviškas rašymais greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir aukščiau. Simboliškai. Naujausi modeliai. V. BARTKUS. Adr.: 1631 Arndt Rd., Cleveland 3, Ohio. Telef.: UT 1-4914.

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

Hartfordo A.L.T. Skyriaus rūpesčiu šiais metais minėjimas įvyks Vasario 12 dieną, 3 val. po pietų Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu salėje — 227 Lawrence St. Minėjimui kruopščiai ruošiamasi. Bus įvairi programa, pakviesti geri kalbėtojai. Garbės svečiai pakviesti mons. Ambotas, advokatas Mančiūnas ir adv. Mazotas. Taip pat pakviesti yra gubernatorius ir keletas senatorių.

Hartfordo ir apylinkių lietuvių turėtų šiame minėjime kuo skaitlingiausiai dalyvauti ir parodyti lietuviškosios grupės pajėgumą.

ELIZABETH

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS PARODA

Amerikos Lietuvių Bendruomenės vietos apylinkė, viešosios bibliotekos vedėjai Margaret R. Whaley padedant, rengia Lietuvių tautodailės parodą Elizabeth viešosios bibliotekos patalpose. Parodos tikslas paminėti Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį.

Lietuvių ir amerikiečių susidomėjimas šia paroda garantuoja jos pasisekimą. Ekspozitai jau beveik surinkti ir grupuojami į šiuos skyrius: audiniai, gintaras, medžio drožiniai, keramika, Lietuvos pinigai ir pašto ženklai, Lietuva paveiksluose, Lietuvos istorija ir komunistų teroras.

Parodos rengimui vadovauja komitetas, į kurį įeina Am. Liet. B-nės pirm. St. Dzikas, kun. Vl. Karalevičius ir prof. Juozas Žilėvičius. Parodos technikiniam darbui atsidėjęs vadovauja ir pats dirba inž. V. Tomašauskas. Į garbės komitetą mielai įėjo Elizabeth mayoras Nicholas La Corte, parapijos klebonas M. Ke-mežis, mokyklų inspektorius Dr. J. Harry Adams, bibliotekų direktorius Dr. Ronald G. Walsh ir Elizabeth Daily Journal redaktoriaus ir leidėjas Robert Crane.

Parodą iškilmingai atidarys miesto mayoras N. LaCorte vasario 12 d. 3 val. p. p., dalyvaujant vietos kvietinei publikai. Paroda truks 2 savaites, t. y. iki

vasario 25 d. Elizabeth viešosios bibliotekos patalpose, šalia telėmo rūmų.

NEW YORK

• Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 38 metų sukakties proga vasario 18 d. 5 val. 30 min. Amerikos piliečių lietuvių klube, 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y. įvyksta pobūvis. Kalbėti pakviestas prof. dr. J. Puzinas. Bus ir meninė dalis. Pobūvį ruošia New Yorko Lietuvių Tautinių Draugijų Centras, kuriam vadovauja Juozas Ginkus.

• Juozas Valakas, Lietuvių žurnalistų Sąjungos New Yorko skyriaus sekretorius pareiškė, jog neseniai tilpęs Tėviškės žurnuose New Yorko žurnalistų susirinkimo aprašymas neatitinka tikrai susirinkimo eigos ir yra su tendencija pavalzuoti netikrą faktus. Net pats to aprašymo autorius (al) nepastebėjo, jog susirinkimui pirmininkavo ne J. Valakas, o žurnalistų skyriaus pirmininkas kun. B. Mikalauskas, O.P.

• Kun. dr. S. Valušaitis, sekmingai vadovavęs New York'e dviem BALFo rinkliavoms, neseniai buvo perkeltas iš lenkų į italų parapiją Brooklyn'e. Čia kun. dr. S. Valušaitis pamokslus tenka sakyti italų kalba, kurios jis išmoko studijuodamas teologiją Romoje.

HAMILTON

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Hamiltono LB Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą rengia vasario mėn. 19 d. Paskaitą laikys JAV LB pirm. St. Barzdukas, o koncertinę programą dalį išpildys sol. A. Stempuženė iš Clevelando ir sol. Vl. Verikaitis iš Toronto.

PASITRAUKĖ IŠ T. FONDO
Iš T. Fondo Hamiltono sk. vedė pareigų pasitraukė St. Bak-

šys, vadovavęs skyriui nuo pat jo įsteigimo. Kanadoje, TF Hamiltono sk. surinkdavo pusę visų aukų ir buvo žinomas plačiai savo tautininkų kultūrinė veikla.

ISTOK I HAMILTONO SLA KUOPĄ!

Nuo 1955 m. spalio mėn. Hamiltono veikla naudinga ir reikalinga Amerikos lietuvių organizacija — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje 72 kuopa. Kiek-

vieno hamiltoniečio pareiga yra įstoti į šią lietuvišką organizaciją, kuri draudžia gyvybę, moka pašalpą ligoje, o taip pat remia kultūrinę veiklą.

Visais SLA kp. reikalais Hamiltono prašoma kreiptis į pirm. K. Baroną, 131 Kensington Ave. N., Telef.: LI 5-0979. Hamiltoniečiai! Apsisaugok nuo nelaimės! Įstok į SLA narių eiles. K. B.

GERIAUSIAM SUSITARIMUI MIESTE ATSILANKYK PAS MUS.

NAUJAUSI IR LABIAUSIAI POPULIAROS 1956 M.

BUICK

Tai tikrai gražios, patogios ir geros mašinos, kurios pateisina padarytas išlaidas. Ir pirke 1956 m. mašiną. Jūs turėsite daugiausia, ką bet kada esate gavę. Jūsų pasisekimas yra BUICK. Tai General Motors mašina.

ECONOMY BUICK CO.

12550 Euclid Avenue GA 1-7600

Jums patarnauja 48 metus.

APLANKYK MUS PASIRINKTI IR GERŲ NAUDOTŲ MAŠINŲ.

"Medžio Drožiniai Gimtajam Kraštui Atsiminti"

Igno Končiaus albumas

kalba į savo tautiečius ne žodžiais, bet drožiniais.

223 puslapiai. Daugiau 100 nuotraukų. Kieti viršai.

Kaina \$5.00

Gaunama pas knygų platintojus ir pas leidėją:

L. J. Končius, 76 Westglow St., Boston 22, Mass.

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų

laikraštį

TĖVIŠKĖLE

Metams tik 3 doleriai.

Rašykite šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Antras pasirinkimas garsios rūšies

Cannon PASTEL
Muslin Paklodės

Reg. 2.98 vertės

72x108 colių, 81x108 colių

ar pilno dydžio

219

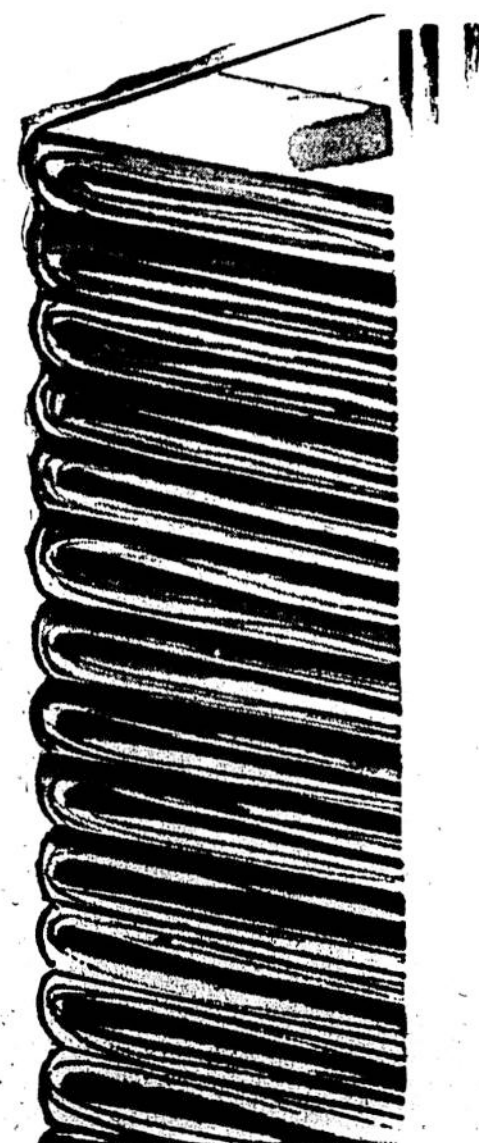
Reg. 69c Paduškų įvilkimai

59c

Atrinktas antras pasirinkimas šios garsios rūšies, Cannon postel paklodžių. Visos yra geros vertės šia nauja žema kaina. Sugedimai yra tokie maži, kad juos vos galima surasti ir jie nepastebimi naudojant. Gražios pastel spalvos.

Pašto ir telefono užsakymai priimami. Šaukiti CHerry 1-3000

The May Co.'s Basement Bedding Department

CLEVELAND APYLINKĖSE

Juozas Bačiūnas,
grįždamas iš Washingtono ir New Yorko, buvo sustojęs Clevelande ir Dirvos redakcijos patalpose tarėsi su Tautinės Sąjungos skyriaus vadovybės nariais.

Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus išrinktoji valdyba

pasiskirstė pareigomis: J. Smetona — pirm., K. S. Karpus ir J. Čiuberkis — vicepirmininkai, S. Astrauskas — sekret., V. Orintas — lėd., E. Skrabulytė ir F. Eidintas — nariai.

L.N.F. — Lietuvos Nepriklausomybės Fondo — atstovai Clevelande yra:

Astrauskas Stasys, 1334 Ansel Rd.; Ramanauskas Vladas, 18310 Marcella Road; Ratkus Mykolas, 1353 East 82 St.

Lituanistinė mokykla

Vasario 16 mini šį sekmadienį, vasario 12 d. 10 val. ryto įvyks šv. Jurgio parapijos bažnyčioje pamaldos, o 5 val. vakaro parapijos salėje minėjimo programa, kurią atliks patys mokiniai.

Grandinėlis

tautinių šokių šokėjos, vad. L. Sagio, buvo išvykusios koncertuoti į Detroitą. Drauge buvo išvykę koncertuoti pianistas A. Smetona ir smulk. S. Alkaitis. Koncertas pasiekęs labai gerai ir visi grįžo patenkinti.

Bendruomenės valdyba pasiskirstė pareigomis

Vasario mėn. 4 d. naujai išrinkta Clevelando Lietuvių Bendruomenės valdyba, susirinkusi į pirmąjį posėdį, pasiskirstė pareigomis: pirmininkas — Jonas Virbalis, vicepirm. — J. Gubienė, vicepirm. ypatingiems reikalams — K. S. Karpus, kultūros vadovas — P. Bačiūnas, sekretorius — Jonas Kazlauskas, išdalininkas — Juozas Žemaitis, finansininkas reikalams — P. Gruodis, ekonominiai sričiai — V. Palubinskas, socialiniams reikalams — Vyt. Muliolis.

Pirminio adresu yra: 1353 E. 82 St. Telef.: RA 1-1018.

Studentų susirinkimas

Šį šeštadienį, vasario mėn. 11 d. įvyks Clevelando studentų skyr. susirinkimas ponia Janakauskų bute — 7405 Lawnview Ave.

Programoje numatyta: naujos skyr. valdybos rinkimai, N. Yorko ir Chicagoje įvykusių studijų dienų atgarsiai. Po to šokiai. Kviečiame visus dalyvauti.

Kazys ir Ona Karpiai

sekmadienį išvažiuo automobiliu į Floridą. Grįš apie pabaigą mėnesio.

Pabūvos vakariniame ir rytiniame Floridos krašte. Žada aplankyti britišką salą, esančią netoli Floridos, su kurortiniu miestu Nassau.

Skautų savaitė

(sk.) Minint 46-sius B.S.A. gyvavimo metus, visame krašte vasario 6-12 d. švenčiama skautų savaitė. Clevelando Pilenų skautų tunto vienetai skautų savaitės programoje dalyvauja su parodėlėmis "Dirvos" ir Stapulio valyklos languose.

Moterims siuvėjoms

Ivairiems siuvimo darbams reikalingos siuvimo mašinų valdytojos. Pastovus darbas. Geras valandinis ir pisework atlyginimas. The Cleveland Overall Co. 1768 E. 25 St.

Nepriklausomybės šventės minėjimas Clevelande

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo 38 metų sukakties minėjimą rengia vasario mėn. 19 d. (šeštadienį).

Tą dieną 10 val. ryto šv. Jurgio bažnyčioje bus atlaikytos iškilmingos pamaldos. Pamaldų metu giedos šv. Jurgio parapijos mišrus ir vyrų choras vadovaujamas muziko Prano Ambrazo. Vyrų choras rengia specialų repertuarą.

Iškilmingas minėjimo aktas bus 4 val. po pietų šv. Jurgio parapijos salėje. Minėjimo metu koncertinėje dalyje dalyvauja Chicago moterų choras, vadovaujamas muzikės Alice Stephens išpildys specialią programą. Choras minėjimui rengia lietuviškų dainų montažą, kuriame įpinta šokiai ir deklamacijos, o antroje dalyje duos lietuviškų kompozitorių patriotinių dainų ir dainuotų operų choro partijų ištraukas. Visa ši Stephens ansamblio meninė programa yra rengiama specialiai šiam minėjimui ir niekur nebuvo dar išpildyta.

Vasario 16 dienos proga pinigines aukas bus renkamos, kaip ir praėjusiais metais, ne minėjimo metu, bet aplankant visus tautiečius jų butuose. Aukoms rinkti ALTO valdyba yra sudariusi specialią komisiją, kuriai vadovauja valdybos vicepirmininkas Juozas Sadauskas. Visos surinktos aukos bus perduotos Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomajam Komitetui.

Tautinės Sąjungos Vasario 16 minėjimas

ir iškilmingas susirinkimas įvyks vasario mėn. 25 d. N. B. Gaidžiūnų namuose. Pradžia 6 val. vakaro.

Floridoje

Clevelandą palikome sausio mėn. 4 d., gi sausio mėn. 6 d. jau buvome Floridoje, St. Petersburg. Apsistojome pas clevelandiečius p. Štaupus. Mūsų bendrą leivai p. Samai, dvi savaites pavyšėje, išvažiuo namo, gi aš pasilikau ir manau Floridoje palikti iki pavasario.

Lietuvių St. Petersburgu nedaug, veikimo beveik jokio, nes čia trūksta ir veikėjų ir meno jėgų. Yra susikūręs klubas, kuriam dalyvauja kelios dešimtys asmenų. Jie sausio mėn. 22 d. buvo surengę gegužinę. Į ją buvo susirinkę apie 50 asmenų. Dalyviai ir griežikas su armonika labai priminė vakarūškas Lietuvoje. Toje gegužinėje matėsi vien tik senyvi, bet ir jie šoko ir dainavo, kaip jauni. Išiskirstydami nutarė vasario mėn. 19 surengti lietuvių dieną.

S. Mudrauskienė

PARDUODAMI NAMAI

East 87 St., į šiaurę nuo Superior, 7 kamb. modernus 1 šeimos, giso šildymas, garažas.

2 šeimų E. 75 — St. Clair rajone. 6 ir 6 kamb. Po 3 mieg., dvigubi porčiai. Du pečiai. Broker GL 1-9763

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išėina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUTIS metinė prenumerata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

Sisūkite savo adresą ir gausite vieną numerį susipažinti.

Žiemos iškyla

Sausio 21 d., šeštadienį, Clevelando Skautai Vyčiai su vyresnėmis skautėmis buvo išvykę į North Chagrin Falls, kur gamto smagiai praleido žiemos vakarą. Ten pat radę užlūsi prūdą, turėjo pulkį progą pasiūlyti.

Vakare buvo sukurta laužas ir pasivažiinta.

Buvo nutarta, kad pasitaikius šaltam ir laisvam šeštadienio vakarui panašią iškylą pakartoti.

Vasario 16 d. Gimnazijos rėmėjų būrelis Nr. 143

Būrelio tvarkymą perėmiau nuo pr. metų liepos mėn. 1 d. iki š. m. sausio mėn. 1 d. mūsų globojamo IV kl. mokinio Vinco Kailliaus užlaikymui sumetė: Po 7 dol. A. Sandargienė ir A. Mackevičius.

Po 6 d. 50 c.: L. Banevičius, E. Kersnauskas, B. Daukantiene, I. Dapkienė, J. Dabulevičienė, B. Žukienė, J. Stravinskienė, V. Jonušis, B. Prackienė, P. Prackys, A. Rastienienė, J. Garla, F. Jasinevičienė ir N. Gargasienė.

Po 6 dol.: R. Čiuberkienė, R. Čiuplienė ir A. Gaillius.

Po 5 dol.: A. Kubiliūnienė.

Po 3 dol.: F. Modestavičienė.

Po 2 d. 50 c.: D. Prikockytė.

Po 2 dol.: J. Jonušienė.

Viso 1955 m. antrajame pusmetyje surinkta 135 dol. 50 c.

Iš būrelio ištėjo J. Jonušienė, o naujai įstėjo A. Kubiliūnienė, D. Prikockytė ir F. Modestavičienė ir nuo š. m. sausio mėn. 1 d. dar įsirašė S. Garlauskienė ir E. Variakojis. Būtų labai pageidautina, kad mūsų būrelio eilė dar padidėtų.

Gimnazijos direktorius labai dėkoja mūsų pavyzdiniam būreliui.

K. Žukas

Kazys Gaidulis

persikėlė į naują butą, Dabartinis adresas: 953 Maud Ave. tel.: HE 1-8722.

PATOGŲ IR GRAŽŲ

bus Jums gyventi šitame 3 šeimų name, kuris pats išsimoka iš pajamų. Eddy Rd. rajone, į šiaurę nuo St. Clair.

PELNINGAS IR JAUKUS

2 šeimų namas, nauji giso pečiai, gerame stovyje. Kaina tik \$16.900.

Turiu didelį pasirinkimą vienos ir dviejų šeimų namų ir apartamentų Naujos Parapijos rajone ir kituose geresnėse Clevelando apylinkėse.

Norėdami pirkti ar parduoti namus kreipkitės į Joną Nasvytį

KE 1-1037

455 E. 200 St.

Page Realty

Parduodamas 6 k. vienos šeimos namas

Namas Neff Rd. Yra vienas garažas. Šaukti nuo 6 val. vakaro. Šaukti:

Bagdonas, LI 1-1111

Parduodama

įvairūs baldai: miegamasis su visais priedais ir kt. Kreiptis: 6930 Hecker Ave.

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATE AND FAVORABLE TERMS

THE CLEVELAND OVERALL CO.

1768 E. 25 ST.

GERAS DVIJŲ ŠEIMŲ NAMAS

Lietuvių rajone. 5 ir 4 kambariai. Bus atidarytas sekmadienį nuo 2 iki 6 val. p. pietų. Norint apžiūrėti šaukti:

EX 1-8947

3 RINGAI

50 — AKTŲ — 50

OHIO DIDŽIAUSIAS VIDAUS CIRKAS

PRASIDEDA PIRMADIENĮ, IKI VASARIO 26

Dienų: Treč., Penkt., Šešt., 2:15 p. m. Vakara: 8:15 p. m.

Biletai populiariom kainom parduodami Richman Bros. 736 Euclid Av. ir Public Hall Box Office.

PUBLIC HALL

JUMS GERI NAMAI

Eddy Rd. — St. Clair rajone, dviejų šeimų, dideli kambariai, giso pečiai, labai geram stovyje.

\$2500 įmokėti

Superior — E. 84 St., didelis vienos šeimos, labai geram stovyje, moderni vonia, naujas giso pečiai, 2 garažai.

RAY NAUSNERIS.

Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda.

CL 1-3919 LI 1-9216

11809 St. Clair

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas

7015 Wade Park Ave.

Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMASINŲ TASYMAS

Mašinų viršaus taisyimas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisyimas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas.

Visais mašinų reikalais kreipkitės į

J. S. AUTO SERVICE

KAS

UŽSISAKE

DIRVĄ

TAS NESIGALĖJO!

Mes kepanė visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bel-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laidotuviams ir kitiems reikalams. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai, dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai. Augalai po 49 ct.

Gėlės pristatomos visuose pasaulio kraštuose. Bonded Telegraph Service narys.

Gaunami money orders (galioja ir užsienyje)

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IŠ 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS

6901 SUPERIOR AVE.

TELEF.: HE 1-6339

Nesvarbu, ar jūs esate pėsčias, ar keleivis savo ar keno kito mašinoje. Jums svarbu žinoti apie naują Travel Accident Policy. Iki \$5,000 apdrauda tik už \$5.00 per metus.

Gyvybės, nelaimių, ugnies, automašinų apdrauda

Skambinkit: SK 1-2183

PAULINA MOZURAITIS,

agentas

BALTIC Supply Co.

Tiekia prekes tiesiai iš urmo sandėlių, sutaupant pirkėjui brangų krautuvės patarnavimą.

Gaunami visų žymesnių firmų gaminiai. Skambinti B. Snarskiui. Tel. KE 1-0210.

LIETUVAIČIŲ MOTERŲ KIRPYKLOJ

Šilti, karšti, garais ir šalti pusmetiniai. Plaukų dažymas.

TERRACE BEAUTY SOLON

1161 East 71 St.

UT 1-1641

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinantieji gėrimai. Vynai ir šampiniai, vitoniniai ir užsieniniai.

Parengiama vestuvėms, baldams, pabūvams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro.

Krautuvė dabar tvarko lietuvių savymininkas.

6303 SUPERIOR AVE.

EX 1-3311

BATŲ KRAUTUVĖ

BATŲ TAIŠYMAS

Sav. J. Kamaitis

1389 E. 65 St.

East 65 and Wade Park

Atidara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisyimas namo krautuvėje daug žemesnėmis kainomis, negu jūs mokate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

DAŽO IR PAPIERIUOJA NAMUS

Ant. Kirkilas

Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.

7204 Denald Ave. Tel. EN 1-3844

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas priimanomomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,

Cleveland 3, O'.

Tel.: EX 1-0376

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus

16209 Arcade

Tel. IV 1-2470

PRADĖKIT MAŽA SUMA!

BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000

3% palūkanų.

PASKOLOS JCSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498

Cleveland, Ohio

MONCRIEF

Visų metų ORO VEDINIMAS

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Aplankykite savo kaimynistės Moncrief parvėją

10000 BURNACRE MEDINA O

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai

Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus, Vynas, Degtinė, Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairus valgiai, šeštadienį vakarais šokiai grojant geram orkestrui

731 E. 185 ST. KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS

6335 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Visi lietuviai laisvalaikį praleidia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje.

Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

628 Engencer Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2621

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6343, Redaktorius Belys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Negražu juoktis kai reikia verkti

Gal atleis man mielas skaitytojas, kad šio straipsnio antraštė buvo specialiai skirta suklaidinti. Tačiau, jau krūva metų, kai Vasario 16 minėjimai pasiūkė man atmintyje — visuo-met po jų manijje kyla audra, nes kažkas kažkada pasiklydo logikoje, ir dabar, šveddami savo Nepriklausomybės šventę, klaidžiojame mes visi. Gal tai tik audra vandens stiklinėje — dėl jos tačiau ir šios mintys pasirinko paklydusią antraštę...

Skelbia šaliai didžią šventę...
Laisvė užia jūrų bangos.

Ir mes renkames paminti savo Nepriklausomybės paskelbimą. Laisvės šventė — šventė mūsų džiaugsmo ir tautinio pasididžiavimo. Atrodo, po visų vargų ir dejavimų sutiksini minią linksmų veidų, švenčiančių savo tautos didžiausią ir linksmiausią šventę. Juk minime savo Laisvės atgavimą. Laisvės, dėl kurios tūkstančiai galvas padėjo, kad mes galėtume laisvu lietuvišku gyvenimu gyventi, lietuviškai džiaugtis ir vargti, lietuviškai klysti ir klaidų išvengti.

Piktas likimas mums Laisvę atėmė. Ir, Laisvės netekimą minime su liūdesiu. Liūdnas yra mums birželio mėnuo, įrašytas mūsų tautos istorijoje kruvinomis raidėmis, tačiau, kodėl birželio netekimas — mes minime Vasario 16? Kodėl, susirinkę paminti Nepriklausomybę, atgavimą, mes kalbame vien apie jos netekimą? Kodėl valandą valandomis kalbėjai dūsavimui tribūnos, liūdni veidai, liūdnos mintys, liūdnas užmiršimas, kad Vasario 16 mes laisvės nepradome; kad susirinkome paminti linksniausią, ne liūdniausią savo istorijos įvykį?

Kiekvieno minėjimo metu mes iš naujo sužinome ir patys sau patvirtiname (lyg tuo būtime kada abejoję), kad buvo Mindaugas, po to Vytautas Didysis. Po to mus lenkai apgravo, vėliau rusai spaudė, paskui knygas nesėm. Na, po to buvo ir Vasario 16. O po to, ach, vargė, vargėli... Ir taip rimti vyrai, rimtus veidus nutaisę, liūdnai linkčiojo galvas ir ilgose kelnų kišenėse ieško nusinaičių. Ašaros, ašaros, ašaros, ašaros... Ir mes baigiame paskęsti ašarose!

Mes sergame keista liga — pasaulio nustebimo liga. Mes būtinai norime kuo nors nustebinti pasaulį, ir veltui bandome save įtikinti, kad jau ne kartą jį esam nustebinę. Ir taip su pasitenkinimu ir atsidusėjimais svajinamės istorijoje, bijodami patys prisipažinti savo bejėgiškumą ir prarastą tikėjimą, tikėjimą, kad Laisvė nėra privilegija vien tiems, kurie kuo nors nustebins pasaulį. Ir taip visa kas lietuviška mums turi būti liūdna. Liūdna Rugsėjo 8, liūdna kariuomenės šventė, liūdna ir Vasario 16.

Lietuviškame gyvenime nebeliko nieko linksmo ir džiaugsmingo. Ir taip senieji liūdi, o jauni mas koridoriuose rūko cigaretes ir laukia, kol išeis tėvai. Lengva jaunuosius pakultinti, tačiau ar tik jie kalti, kad lietuviškam gyvenime nepalikom nė vienos šventės, kur žmogui nebūtų nuodėmė parodyti šypsena. Ar tik mūsų jaunimas kaltas, kad vieton liūdną lietuvišką šventę jis randa kelią į miesto šokių salę ar kiną.

Nenoriu čia teisinti tų, kurie

ZENONAS V. REKASIUS

nusisuka nuo savo tautos, tačiau negaliu nutyli didesnę "heretizijos", kad šokiai, muzika, daina turėtų būti ne nuodėmė, bet būtinybė švenčiant Vasario 16.

Būsi vergas ir vergausi amžinai... Putinas

Tokios mintys nenoromis skverbiasi veik po kiekvieno Nepriklausomybės šventės minėjimo. Nors tvirtai tikiu, kad jei prisikeltų šandie J. Biliūnas, Vasario šešioliktosios proga jis mums paskaitytų savo "Laimės žiburį".

Mes, kurie iš Lietuvos išsivežėm tik vaikiškus prisiminimus, norime bent Vasario 16 rasti ką nors padrasinančio, uždegančio, patraukiančio ir mus, kaip lietuvių jungiančio. Svetimuose kraštuose augęs jaunimas dar iš inercijos tiki Lietuvos Laisvės ir dėl jos kovos prasme. Tačiau lietuviškoji aplinkoj jis randa beveik vien tik tai, kas tą jo tikėjimą žlugdo, sunkina, griauina.

Spaudoj skaldome galvas sau patiems dėl to, kad dvidešimt du metus gyvenom laisvi. Ką davė mūsų tautai laisvas gyvenimas? Rašytojų genialios plunksnos mums piešia nepriklausomą gyvenimą pilną karjeristų, biurokratų, kyšininkų, raišių, kuprų, ligonių. Miestai išskrie, o kaimas tamsus, kaip Afrikos džiunglės. Atleiskit, bet kad Nepriklausomos Lietuvos vaizdas būtų dar "patrauklesnis", — kaipgi gerame romane išsiversi be utelių...

Jauna studentė "Dirvoje" bandė protestuoti. Jos prašymas gauti kuklus — parodyti, kad bent karta mums Lietuva tokia, kad negėda būtų prisipažinti lietuviui. Spaudos laisvės vardan bičiulis J. Pivoriūnas jai pasiūlė palapinę... Deja, ne palapinės, bet gyvos Lietuvos reikia mums, kurie esame dar jauni. Valia rašytojams laisvai rašyti, bet ir skaitytojas turi teisę reikalauti iš rašytojo bent šiek tiek pagarbos savo kraštui.

Bet grįžkim prie temos. Manychiam, kad vieton šimtus kartų girdėtų istorijų ir dūsavimų, Vasario 16 galėtume ir turėtume sustoti ties savo tautos nepriklausomumo gyvenimu ir prisimin-

ti, ką davė laisvas gyvenimas mūsų tautai. Jums, vyresniems, tai gal būtų tik malonūs prisiminimai, gi mums, jauniui, tai būtinybė, norint išlikti lietuviams svetimų idėjų jūroje. Ir todėl mes prašom, bent Vasario 16-jai parodykit mums laisvą Lietuvą, nes mes jos nepriklausomybę dieną nebeprisimename. Prašome, ne, prašom, bet laukiam, šaukiame, reikalaujam! Reikalaujame, nes jei mes suklysim savo lietuviškume, kalti būsite jūs, kurie mus maitinot tik juodais laisvo Lietuvos gyvenimo trupiniais.

Yra mūsų mieste turgus. Pirk-liai ten vienas už kitą garsiau šaukia, kad vieno obuolį piges-ni, kito silkės geresnės. Vaizdas įdomus, todėl atleisk mielas skaitytojai, kad aš jį, palyginsiu su... vienu iš mūsų minėjimų. Scenai, apsikabinęs mikrofonu, patriotas šaukia: "Ponai, duokit pinigų Lietuvai vadoti". Nuo bal-so dreba ne tik garsiakalbiai, bet ir gelžbetonio sienos...

Netekus laisvės, reikia dėl jos kovoti. Kiekviena gi kova ar dar-bas reikalauja pinigų. Ir mes čia nenorim įrelinėti, kad Lietuvos laisvinimui (ar "laisvintojams") nebūtų renkamos aukos. Tik, ar būtina šventiškus minėjimus gaverst tik pinigų rinkimu? Berods Clevelande dvi 16-osios Vasario buvo paminėtos koncertais. Nežvanginė niekas pinigais ir minėjimas buvo kultūrinė lietuvių šventė. O aukos — jos irgi buvo surinktos, tik ne minėjime, netrukšmaujant. Žodžiu, norint galima atskirti minėjimus nuo multinės, ir rezultatai neblogi. O norėtusi, kad ir kitose kolonijose apie tai pagalvotume.

Netikiu, kad šies mano "here-

Mielai Collegei

STASEI ABRAMAVIČIŲTEI-MALINAUSKIENEI

Jos seseriai, Korporacijos seniorei, Irenai Abramavičiūtei-Petukauskienei mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA.

Helikopteriai šiais metais didžiųjų potvynių metu išgelbėjo daug žmonių. Ir dabar, kada Erie ežero 12 žvejų ant južusio ledo buvo nešami į ežero gilumą, juos taip pat išgelbėjo helikopteriai.

Nauji JAV oro jėgų lėktuvai. Viršų — didelių karinių krovi-nius pakeliantis lėktuvas, kuris žymiai palengvins kariuomenės tiekimą. Apačioj — naujas naikintojas pirmojo ilgesnėj klonėj.

Baltų - vokiečių suvažiavimas

Nuo sausio 27 iki 29 d. šiaurės Vokietijos mieste Lueneburg įvyko Baltų Draugijos suvažiavi-mas, kurio tikslas buvo išsamiai apžvelgti kultūrinius santykius tarp Baltų tautų ir vokiečių. Suvažiavimo programa apėmė visą eilę referatų, po to sekė Baltų Draugijos valdomųjų organų po-sėdžiai, o sekmadienį popiet buvo surengta koncertinė dalis. Suvažiavimo reikšmė aiškėja jau iš tos aplinkybės, kad jį atvaži-a Vokietijos federalinis minist-teris Kraft, kuris pasakė reikš-mingą kalbą.

Pirmą suvažiavimo dieną, sau-sio 27 d. buvo referatai apie kul-tūrinių santykių istoriją tarp vokiečių ir atskirų Pabaltijo tau-tų. Apie lietuvių vokiečių kultū-rinius santykius kalbėjo prof. Zenonas Ivinskis. Po to sekė at-skirų Pabaltijo tautų tautinių komitetų veiklos apžvalgos. Apie lietuvių Vokietijoje ir Lietuvių Bendruomenės veiklą Vokietijoje kalbėjo valdybos pirmininkas inž. Pranas Zundė. Suvažiavimo dalyviams didelio įspūdžio padarė konstatavimas, kad lietuvių gimnazijai Huettenfelde išlaiky-ti kasmet patys lietuviai sudeda po 250.000 markių.

Vėliau pranešimus darė įvai-rių mokslinių institutų atstovai, kurie vykdė Pabaltijo kraštų ty-rimą. Bonnoje veikiančio Pabal-tijo Tyrimo Instituto vardu kal-bėjo jo direktorius prof. Ivinskis. Institutą sudaro visų trijų Pa-baltijo tautų mokslininkai. Insti-tuto direktoriaus pareigas iš ei-zijos" sukeltų revoliuciją nusi-stovėjusiame mūsų lietuviškam pasaulyje. O vis dėlto norėčiau, kad bent kartą Vasario 16-jį mu-myse atgautų savo tikrąją pras-mę ir turinį. Kad jį švenčiant, lietuviška šypsena nuskaidrintų šauniančius amerikiečių sales, kad lietuviškas menas, šokis, daina išsiliėtų kaip mūsų upės pavasari, kad vietoj ašarų ir de-javimų grįžtume iš minėjimų su šypsena, energija ir viltimi, kad bent kartą metuose mūsų krašto Laisvė būtų mūsų džiaugsmas, pasididžiavimas, mūsų kovos vil-tis ir tikėjimas!

lės eina vienas iš pabaltiečių Jis mokslininkų. Šiais metais tos pa-reigos atiteko prof. Ivinskiui.

Sausio 28 d. prof. dr. Steg-mann, Marburgo universiteto baltų kalbų lektorius, laikė pa-skaitą apie tėvynės sąvoką. Pa-skaitai pasibaigus, jį suvažiavi-mą specialiai atvažiavęs Vo-kietijos federalinės vyriausybės narys, ministeris Kraft pasakė reikšmingą kalbą, kurioje pabal-tiečius ragino veikti ta prasme, kad jie vakarų tautoms aiškintų pavojus, grėsiančius Vakarų Eu-ropos kultūrai. Jie iš savo skau-daus patyrimo tuos pavojus ge-riau pažįsta, nekaip vakariečiai, todėl jiems tenka ypač svarbus uždavinys.

Apie Pabaltijo tautų literatū-rą paskaitą laikė senatorius A. Baldus, kuris ypač yra susipa-žinęs su jų dvasiniu gyvenimu.

Sausio 29 d. Lueneburgo peda-goginio instituto salėje buvo su-remta koncertinė dalis. Be to, buvo atlaikytos paskaitos apie Pabaltijo tautų vaidmenį Euro-pos apsiungime.

Baltų Draugija buvo įsteigta 1954 m. pabaigoje. Ji susideda iš atskirų susiviejimų, kurių vie-nas apima lietuvių vokiečių sek-torių. Lietuvių sekcijos prieša-kyje iš vokiečių pusės stovi pa-siuntinys Dr. A. Windecker, o iš lietuvių pusės jai pirminin-kauja adv. Juozas Bataitis. Drau-gijos veikloje aktingai dalyvau-ja muzikas V. Banaitis. Garbės pirmininkai yra vokiečių parla-mento pirmininkas Gerstenma-ier, federalinis ministeris Kraft ir Hamburgo universiteto prof. dr. Laun.

Baltų Draugija š. m. kovo mėn. Stuttgarte rengia vad. Bal-tų Dienas, kuriose bus parody-ta Pabaltijo tautų meninė kūry-ba. Bus surengti koncertai, pa-veikslų paroda, išstatytos trem-tyje pasirodžiusios knygos ir pe-riodika ir t.t.

Pats suvažiavimas, vykęs is-laikiniam Lueneburgo mieste šiaurės Vokietijoje, rado vokie-

čių spaudoje platų atgarsį. Jis davė progą susirinkti visiems tiems asmenims, kurie specialiai domisi Pabaltijo tautomis. Nors Baltų Draugija teįsistatė neseniai, bet jau ligšiol ji yra nuveikusi nemažą darbą, supa-zindindama vokiečių tautą su Pabaltiju.

VACLOVAS BIRŽIŠKA...

(Atkelta iš 4 psl.)

raids, Kaip buvo uždrausta ir atkovota lietuvių spauda, Neži-nomi senieji lietuviški tekstai, Lietuvių knygų augimo etapai. Išsp. velionio Vaclovo Biržiškos dar-bai, liečiantieji bendrąją ir Lietu-vių kultūros istoriją: Iš mūsų laikraščių praeities, Kryžiuočių keliai į Lietuvą XIV a., L'istrucione publica in Lituania (italų kalba su A. Kasakaičiu), Abra-ham Kulvietis (anglų kalba), Lietuvių rašytojų kalendorius, Martin Mažvydas ant seine Mit-arbeiter, Vyskupo M. Valančiaus biografijos bruožai. Buvo pasi-žadėjęs ir rengėsi rašyti Dr. J. Šliūpo monografiją, bet šį velio-nio Vaclovo darbą sutrugdė mir-tis.

Dar taip neseniai, tik prieš mėnesį laiko, kai susitikdavom, dažniais atvejais prof. Vaclovas Biržiška mėgdavo grįžti į praeitį, mėgdavo senose dienose paklaizioti, atverti širdį ir pasi-pasakoti. Ką sakęs nesakęs, žiūrėk, ir taria, kad visą gyvenimą mėgęs patiginauti. Labai jam patiko dainos ir muzika, bet jis pats neišmoko nei dainuoti, nei skambinti, nei kitu kuriuo in-strumentu groti. Tuo tarpu jo mo-tina buvusi gera pianistė, todėl norėjusi ir savo sūnų skambini-mo meno pamokyti. Jis, Vaclo-vas, sugalvodavęs visokių gud-rybių, kad tik nereikėtų sėsti prie fortepiono, todėl dabar gaila esą, kad muzikos arty esąs bemokslis. Berods, tai ir yra pats rimčiausias argumentas, patei-sinantis jo apskaitinimą tingi-niavimu. Iš tikro gi, prof. Vac-lovas B. buvo nepaprastos ener-gijos, nepaprasto ištvermingumo ir darbštumo žmogus.

Teko iš arti žiūrėti, kad jis redagavo Lietuvių Enciklopedi-ją. Jis ne tik pats rašė, enciklo-pedinė medžiagą rinko, kitų straipsnius redagavo, bet ir ben-dradarbių rankraščius pats ma-šinėle perrašinėjo. Nelengva bu-vo jį įtikinti, jog tas perrašinė-jimas, tai jau ne jo darbas. Girdi, perrašyti rankraščiai lengvi-na linotipininkų darbą, o maši-ninkės juk nešą iš ko samdyti. Pradžioj tie jo žodžiai buvo ne be pagrindo, L. E. suredagavi-mas ir išleidimas emigracijoje iš viso reikalingi titaniškų pastan-gų, todėl sunku buvo sumažinti Vyr. redaktoriaus aprėptus dar-bus. Beliko tik visais galimais būdais padėti jam, na, ir stebė-tis jo darbštumu bei ištverme. Pasirodo, kad kai kam 70 metų amžius neatima nei darbtingumo, nei energijos, nei jie yra senat-vė. Senatvės nekeitė, savo dvasia prof. Vaclovas Biržiška iš tikro tebebuvo jaunas.

Deja, darbštumo ir energijos šaltiniai staiga buvo išsemti. Prof. Vaclovo širdis metų su-krautos įtampos nebeatlaikė ir jis palūžo. Liko spaudai paruoš-ta jo Bibliografija, Aleksandry-na (senųjų liet. rašytojų bio-grafijos), rinktiniai raštai, liko nebaigti tik jo naujai užsimoti darbai, neišsipačiusi svajonė grįžti į Lietuvą ir vėl klibti dar-ban sugriautam tautos gyveni-mui atstatyti.

Dabar jis yra Anapus mūsų laiko, kur metal, dienos ir va-landos jau nieko nereiškia, kur laukimas gal jau nėra tokis sle-giantis. Tačiau tegu greičiau ateina valanda, kurią jo pelėnai galės grįžti į Lietuvą. Ten, nėra abejonės, tautiečiai išleis į aug-tį paminklą ir granitą iškaldis inskripciją: Čia ilais prof. Vaclovas Biržiška, bibliografas, lietuvių knygos ir kultūros istorikas, g. Vieknėnuose 1884 m. gruodžio 2 d., m. Waterbury, Conn., 1956 m. sausio 2 d.

Linksmos Valentine Dienos Mieloji!

GERIAUSIAS VALENTINE YRA ...LONG DISTANCE PAŠAUKIMAS

Toli Valentine Dienoj?

Aplankykit telefonu. Ir pasakykit gražius dalykus, apie kuriuos gal-vojat, bet kurių negalit užrašyt po-pieriuje.

Tiek daug reiškia. Ir tiek mažai kaštuoja. Pamatykite tipišką ma-žas tolumo šaukimo kainas pirmam puslapy jūsų knygos. Ir duokite už-miesčio numerį kai šauksite. Taip yra dvigubai greičiau.

Costs so little MEANS SO MUCH

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY